

Natuur- en Vogelwacht Culemborg



Hak-al



In dit nummer

- Op tijgerjacht
- Nachtvlinders! De nieuwe hype
- Vakantiebelevissen

Colofon

Voor vragen over de bezorging,
Loes Plaisier
☎ 0345 - 51 98 47

Redactieadres:
Valeriaan 49
4102 VG Culemborg
e-mail: redactie@nvwc.nl

Eindredacteur:
Louis van Oort

Redactie:
Cocky de Groot
Harry van de Warenburg
Ruud Post

Webbeheer:
Jouke Altenburg

Uitgave:
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
e-mail: post@nvwc.nl
website: www.nvwc.nl

Vormgeving:
Ruud Post

Druk:
GraphiCCommunication
Culemborg

Oplage:
420 exemplaren

Distributie:
A. van de Berg, Y. en J. Bosma,
Th. & A. Boudewijn, K. van Elst,
G. Greeve, J.J. Geleedst,
Y. Jakobs-Lammers,
L. v.d. Kooij, M. Steltenpool,
W. van de Ree, W.&C. Rubers,
W. de Rooij, H. v.d. Warenburg en
F. Waroux.

Lidmaatschap:
Hak-al is een uitgave van de
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
en wordt gratis onder haar leden
verspreid.

Van de redactie

Beste Hak-al-lezers!

Zo, dat was even wachten op een nieuwe Hak-al. Door de extreem late zomervakantie ligt de eerste editie van het nieuwe seizoen pas ver in het najaar op de mat. Toch wordt met de Hak-al die voor u ligt nog even het heerlijke zomervakantiegevoel opgeroepen. In het voorwoord van de editie van eind juni had ik de lezers gevraagd hun vakantie-ervaringen te boekstaven. Dat heeft verschillende, erg leuke, bijdragen opgeleverd. Zo doet Co Sielhorst verslag van zijn tijgerjacht in Thailand, laat Jouke Altenburg ons meegenieten van een fantastische zeekanotocht en geeft 'ie ook nog eens een enthousiast stemmende vakantietip. Zelf had ik beloofd verslag te doen van mijn trip naar Siberië. Veel lezers zullen dit verslag echter al gezien hebben in de Culemborgse Courant. Daarom leek het me een beetje veel van het goede om het ook nog eens in de Hak-al te brengen. Wie het gemist heeft, kan me overigens een mailtje sturen op Lvanoort@planet.nl. Toch breek ik niet helemaal mijn belofte, want tijdens onze gezinsvakantie in Zuid-België had ik leuke ervaringen met nachtvlinders, die de moeite waard waren op papier te zetten.

Over nachtvlinders gesproken: als er een rode draad te ontdekken is in deze Hak-al, wordt die gevormd door nachtvlinders. Cocky de Groot doet in de jeugdtribune bijvoorbeeld verslag van de welkome voorbereidingen die de Green Rangers verzorgden voor de Nationale Nachtvlinderavond. Kars, Annette en Jouke pakken bovendien uit met een zeer informatief stuk over de nachtvlindersessies die afgelopen voorjaar en zomer zijn gehouden. Met recht heet hun stuk: 'De nieuwe hype: nachtvlinders!'

In deze Hak-al ontbreekt de vogeltribune van Jouke. Die keert in de volgende Hak-al normaal gesproken terug, maar dan met een andere auteur. Gerrit Jan Klop neemt het stokje over en dat zal nog niet meevallen. Jouke heeft de afgelopen jaren de lat namelijk erg hoog gelegd. 'Vogels in en om Culemborg' was misschien wel de best gelezen rubriek, niet in de laatste plaats door de zeer informatieve wijze waarop Jouke het overzicht van de vogelwaarnemingen steeds bracht. Over één ding hoeven we gelukkig niet in te zitten als Gerrit Jan met de rubriek aan de slag gaat: het fotomateriaal. Dat zal namelijk ongetwijfeld grotendeels van eigen makelij zijn. Een rubriek die weer wel in deze Hak-al te bewonderen is, na noodgedwongen eenmalige afwezigheid, is 'Waar komt die naam vandaan?', de etymologische rubriek van Ellen Geleedst. Ons voormalig redactielid liet vorige keer verstek gaan, maar daar had ze een erg goede reden voor: op 19 mei beviel ze namelijk van een zoontje. De redactie wil Ellen en Paul graag nog eens feliciteren met de komst van Bart. Gelukkig heeft Ellen tussen de luiers en voedingen door tijd weten te vinden om de draad weer op te pakken. Het heeft een zeer lezenswaardige aflevering van haar rubriek opgeleverd.

Tot slot nog even een kwestie van technische aard. Wie een bijdrage wil leveren aan de Hak-al (deadline voor de volgende is alweer op 12 november!) kan met zijn of haar kopij uiteraard terecht op het redactieadres redactie@nvwc.nl. Wie daar ook fotomateriaal bij heeft, kan dat het beste direct naar opmaker Ruud Post sturen, via La.poste@planet.nl. Gebruik in dat geval alstublieft een herkenbare naam, bijvoorbeeld [salamander1.jpg](#). Bij namen als DSC000145 zoeken wij ons, plat gezegd, het schompes. Wilt u, als u een foto heeft gestuurd, dat ook aangeven bij uw kopij? Dat voorkomt dat we schitterende plaatjes van een vakantie in de Vogezen plaatsen bij een verhaal over trekten in de Redichemse waard.

Over trekten gesproken: we zitten midden in het hoogseizoen. Op www.nvwc.nl kunt u iedere week de laatste waarnemingen van de NVWC-trektellers lezen. Weinig zo fascinerend als de vogeltrek. Ondergetekende gaat dan ook nu zijn computer uitzetten en eropuit. Maar pas nadat hij u veel leesplezier heeft toegewenst.

Louis van Oort
(Lvanoort@planet.nl)

Nummer 4

Het voorblad
Rhyothemis variegata



Foto:
Co Sielhorst

- 04** Op tijgerjacht tijdens Thailand-vakantie
- 05** Ja, natuurleuk
- 06** Kurk
- 06** Goed gezien! *Meerkoet*
Mysterybird
- 08** Van de leesplank: *mei - juli 2007*
- 11** Waar komt die naam vandaan? Bokje springen of bokje stampen
- 12** De vakantieplek
- 13** Sperwer slaat duif
- 14** Jeugdgroep Green Rangers
- 16** Kanoën in de duinen
Verslag van een bijzondere kanotocht van Lauwersoog naar Schiermonnikoog
- 18** Nachtvlinders! De nieuwe hype
- 23** Dagje uit met de klus- en biebgroep
- 24** Nachtvlinders rond de vakantiehut
- 26** Nieuws van het bestuur
- 27** Convocaties
- 30** Enquête NVWC Hemelvaartkampen
- 31** Adressen
- 32** Agenda

Op 'tijgerjacht'

tijdens Thailand-vakantie

door Co Sielhorst

Natuurlijk heb ik me eerst geprobeerd in te lezen. Op diverse internetsites heb ik zitten speuren. Wat kan ik op de verre bestemming tegenkomen. Een zeer aansprekende soort is een libel met een zware tijgerprint in de vleugels. Geel met zwarte vlekken. Zelfs de naam van de schoonheid heb ik al opgezocht. Rhyothemis variegata.



Het reisdoel is het noordelijke deel van Thailand. In Bangkok hebben we een verblijf in Chang Rai en een tweede bestemming in Chang Mai geregeld. Op beide locaties heb ik bijna twee weken de tijd om zoveel mogelijk soorten te scoren. Het eerste verblijf ligt aan een rivier, de Mae Kok. Het water stroomt kalm voorbij. De rivier is hier net zo breed als de Lek. Alleen geen kribben. De oever bestaat uit een zompige grasvlakte. Langs de waterkant papyrus en aangespoeld wrakhout. Een eiland en een smalle uitloper bieden een heel gevarieerd oeverbeeld. Drijvende eilandjes van vlotvaantjes zijn kraamkamers voor kleine visjes. Het grazige gras gonst van de libellen en bij iedere stap gaan bizar gekleurde juffers een meter verderop zitten. Uiteraard sluip ik een aantal keren per dag met de camera door het riet. Ik denk dat ze mij hier maar een vreemde reiger vinden. Stap voor stap sluip ik door het groen. Valt mijn oog op iets moois, dan duik ik in slow motion in elkaar. Als een kameleon kruip ik dichterbij en scoor prachtige plaatjes. Tot mijn verbazing krijg ik ook een mooi stukje evolutie voorgeschoteld. Er zijn hier niet alleen libellen die vluchten voor beweging. Er zijn ook soorten die in mijn kielzog volgen om te jagen op insecten die ik opjaag. Een beetje zoals onze horzel kan blijven volgen om toe te slaan op een onbewaakt moment.



Rhyothemis variegata. Foto: Co Sielhorst.

Liters zweet

Terwijl ik dit fenomeen wat uit loop te lokken sta ik ineens aan de grond genageld. Een tiental meters voor me fladdert een bont beest met schijnbaar onhandige bewegingen over het hoge gras. Het slaat in als de bliksem. Daar gaat 'ie. Het gefladder is helemaal niet zo onhandig als het lijkt. Vanaf een metertje boven het gras voert de schoonheid stootduiken uit in wolken kleine vliegjes. Het is verstikkend heet. Alleen al het concentreren op het beest kost me liters zweet. Voor mijn gevoel staan er al blaren op mijn steeds breder wordende zonnecollector. Dan strijkt de tijger neer. Een iets te grote prooi. Nu ben ik de tijger. Ik sluip door de prut dichterbij. Eerste plaat met de telelens. Dan lens wisselen en hopen dat het beest blijft zitten. Ik sop tot over mijn enkels door het zuigende moeras om nog dichterbij te komen. Ik kan mijn geluk niet op. Een complete serie platen van de meest begeerde libel. Ik heb mijn tijger gevangen.

Ja, natuurleuk!

door Louis van Oort

Natuur en milieu zijn doodserieuze aangelegenheden. De teloorgang van het Amazonewoud, smeltende poolkappen door het broeikaseffect, overbevising, de slachting onder albatrossen door het gebruik van long lines, de versnippering en andere bedreigingen van natuurgebieden in eigen land; het zijn allemaal zaken waar je niet vrolijk van wordt. Daarom wordt het eens tijd voor wat tegenwicht ter verlichting van deze kommer en kwel. Te beginnen in deze Hak-al.

Natuur kan immers ook leuk zijn. En dan bedoel ik niet alleen qua schoonheid, nee ik bedoel ook echt leuk in de zin van 'lollig'. Natuurleuk, zeg maar. Deze lichtvoetige kant van de natuur moeten we vooral zoeken in taal. Door de jaren heen heb ik gemerkt dat veel natuurliefhebbers erg associatieve denkers zijn: tijdens de meeste vogeltochten bijvoorbeeld zijn de woordspelingen niet van de lucht. En flauw als die vaak mogen zijn, ze zorgen bijna altijd voor stevige lachbuien. En precies dát hopen we met deze rubriek te bereiken. We hopen op mooie, inventieve woordspelingen, hilarische of gewoon mooie gedichten, grappige verhalen (fictie én non-fictie) of wellicht zelfs echte grappen over de natuur. Daarnaast zijn ook komische foto's denkbaar. Werkelijk alles wat maar enigszins de zonnige kant van de natuur belicht, is welkom voor deze rubriek.

Om u een idee te geven van wat we bedoelen, geven we wat voorbeelden. Te beginnen met:

Woordspelingen

Een jaar of wat geleden kon u in de Hak-al getuige zijn van de geniale - hoewel volgens sommigen aartsflauwe - woordspelingen van het illustere duo Horst und Rudi. Zij deden uitdrukkingen als 'Een boomblauwtje lopen' het levenslicht zien. Inmiddels is er een geheel nieuwe generatie natuurleukerds opgestaan. Zo kwam onlangs tijdens de nationale nachtvliedernacht de wants ter sprake. Dit prachtige insect bleek de inspiratiebron voor een hele trits woordspelingen als:

"Welke soort is dit? Ziet er nogal zwart uit."
'Oh, dan is het een ovenwants.'

Of wat te denken van de wantsen top-3:

1. (met stip): You're the wants that I want
2. I wants you to wants me
3. Everything she wants

Poezië

De nachtvliedernacht zorgde voor nog meer inspiratie. Een deelneemster schreef het volgende gedicht, nadat ze door een iets te vroeg vertrek het prachtige rood weeskind had gemist:

*Een rood weeskind vloog door de bomen
Zag vlinderaars naar het park komen
Gewapend met hoop,
Amaretto en stroop
Wastie nou maar wat eerder gekomen!*



Een rood weeskind: niet alleen mooi, maar ook natuurleuk! Foto: Kars Veling.

Een wat serieuzer onderwerp leverde eveneens een lichtvochtig gedicht op. Bij het geweldige project van Vogelbescherming en Bureau Waardenburg konden dit najaar in Nederland gezenderde purperreigers worden gevolgd op hun trek naar Afrika. De eerste vogel die daadwerkelijk naar Afrika vertrok, verdween helaas in Mauretanië van de radar, waar zij door noodweer de dood vond in de woestijn. In het volgende gedicht werd de tragische gebeurtenis vereeuwigd:

*Mooi gevederd en met lange benen
Was zij naar het zuiden verdwenen
Maar tot ieders schrik
Is zij sinds dat ogenblik
Niet meer op de radar verschenen*

Grappen

We blijven terugkomen op de nationale nachtvliedernacht. Die leverde namelijk ook de nodige grappen op, vooral ook door de vaak komische namen van nachtvlinders.

Zegt de ene groente-uil tegen de andere: zullen we vanavond spuitjes maken?

Zegt de ene open breedbandhuismoeder tegen de andere: ben je ook zo multi-tasking?

Zegt de ene duizendpoot tegen de andere: heb jij het ook zo druk? Zegt die andere: kun je wel zeggen, ik kom handen tekort!

Een knorrige kever? Een boktor.

Zegt het ene rood weeskind tegen de andere:
hadden we nog maar een huismoeder.

Flauw? Misschien. Maar in de juiste omstandigheden wordt alles leuk. We hopen in ieder geval voor wat inspiratie te hebben gezorgd, zodat we overspoeld gaan worden door uw reacties. Het waren slechts voorbeelden, we kunnen ons voorstellen dat er nog veel meer leuk is met de natuur te doen is. Volgende keer hopen we dan ook op een boordevolle rubriek. Want één ding is zeker: er moet meer gelachen worden in de natuur!



Boktor

KURK

door Frans Waroux

Al ruim een jaar staat er in de Ketelvink, direct rechts om de hoek wanneer u binnenkomt, een emmer. En in deze emmer worden kurken verzameld. Niet zo maar of om mee te knutselen, neen, er zit een idee achter.



In samenwerking met 'Kurk Recycling Nederland' zet de Stichting Samen Verder in Culemborg zich in voor hergebruik van vooral flessenkurken. De NVWC heeft zich aan deze actie verbonden en is nu een sub-inzamelpunt geworden. Jaarlijks worden in Nederland ongeveer 325 miljoen flessen ontkurkt en dat is samen ongeveer 1,5 miljoen kilo kurk. Ruim 150 vrachtwagens vol. De meeste kurken komen in de afvalcontainers terecht maar voor hen die het milieu een warm hart toedragen, is er nu een alternatief. Kurk Recycling Nederland, een non-profit organisatie, zet zich al geruime tijd in voor het hergebruiken van deze kurken. In geheel Nederland zijn verzamelpunten geopend waar iedereen zijn kurken kan inleveren. Deze worden in Zwolle gesorteerd en gaan dan op transport naar Portugal. Daar worden er nieuwe producten van gemaakt, zoals onderzetters, vloerkurk en isolatiemateriaal. Sinds 2000 is Bartje's Kringloopcentrum ook een dergelijk verzamelpunt voor deze regio. Iedereen kan kurken, ook kurken

met plastic doppen (van de port), inleveren tijdens de openingsuren van het kringloopcentrum.

U kunt deze dus nu ook inleveren bij de Natuur- en Vogelwacht of aan iemand meegeven die regelmatig in de Ketelvink komt. Wij zullen er ons best voor doen om zoveel als mogelijk is onze volle emmers met kurken bij Bartje in te leveren.

Denkt u eraan en doet u ook mee? Het is voor een goede zaak en u weet nu ook waarom.





Goed gezien!

Meerkoet

Een aantal weken in mei en juni zat er onder de fontein op de Triosingel een meerkoet te broeden. Nu is het nest weg, zag ik. Ik weet niet of er echt eieren zijn gelegd en of er kuikens uit zijn gekomen. Maar opvallend was het in ieder geval: de meerkoet vond het geen enkel probleem om wekenlang 'in de regen' te zitten!



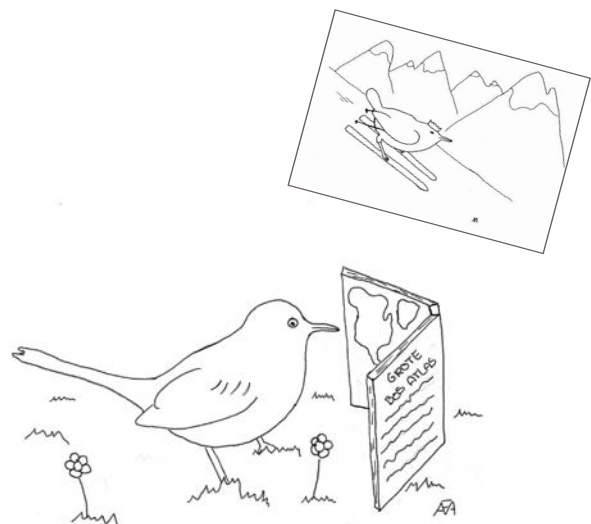
De komst van de digitale camera heeft het voor velen gemakkelijker gemaakt goede foto's te maken. De redactie krijgt dan ook vaker dan voorheen leuke natuurfoto's van leden opgestuurd, die een bijzondere soort, een leuk fenomeen of wat dan ook hebben vastgelegd. Dit heeft ons doen besluiten een rubriek in het leven te roepen, met de naam "Goed gezien!". Daarvoor ontvangen wij graag interessante foto's met een stukje begeleidende tekst. Stuur dus in die foto's, maar vergeet er niet bij te vermelden waarom het zo bijzonder is wat we te zien krijgen.



Mysterybird
door
Arwen Altenburg

Nu eens een vogel die we in Culemborg waarschijnlijk nooit te zien zullen krijgen. Het is een vogel die überhaupt zelden door Nederlandse vogelaars gezien wordt, want je moet er een aardig stuk voor reizen. Je moet in ieder geval de Middellandse Zee over. Maar dan heb je ook wat

Oplossing vorige keer: winterkoning





Periode: mei - juli 2007

VAN DE Leesplank

door Leo van der Kooij

't Altenatuurtje

Ditmaal een overzicht van zeven jaar weidevogelbescherming in het land van Heusden en Altena. In verband met de MKZ-epidemie in 2001 ontbreken de gegevens van dat jaar. In 2006 waren er 46 beschermers actief. Op 418 hectare land werden 237 nesten beschermd, waarvan 29,9 % alsnog verloren ging door verschillende oorzaken, zoals predatie, nestverlating en werkzaamheden.

Argus

Onder meer aandacht voor natuur in het Rotterdamse havengebied. Konijnen en meeuwen worden er te vuur en te zwaard bestreden met als argument, nota bene door een officier van justitie gerechtvaardigd, dat het hier niet gaat om een natuurgebied. Het merkwaardige is dat de Flora- en Faunawet geldt voor het hele land en geen onderscheid maakt naar het soort gebied waar beschermde planten en dieren zich ophouden. Verderop in het tijdschrift een fotoreportage over de Game Fair 2007 en artikelen over reeën en jagers en over overtredingen van de Flora- en Faunawet.

Blad

Op bladzijde 8 van Blad lezen we dat de leden van de Planten- en Mossenwerkgroep van IVN-Tiel iedere woensdagavond in het groeiseizoen gezamenlijk gaan inventariseren. Een voorbeeld voor de NWWC!?

Bomennieuws

Bomen worden maar al te vaak als hinderlijk ervaren, als er ergens gebouwd moet worden. Het kan echter ook anders. Op bladzijde 4/5 van Bomennieuws wordt een nieuwe publicatie van de Bomenstichting besproken. In "Samenspel tussen Bomen en Bouwen" worden tien inspirerende voorbeelden besproken waarbij bo-

men succesvol in bouwprojecten en infrastructurele werken zijn ingepast. Belangrijke tips om bij het snoeien schade aan bomen te beperken, staan op blz. 10/11. De robinia ofwel "valse acacia" is de boomsoort die in dit nummer in de schijnwerper staat. Deze van oorsprong Noord Amerikaanse boom werd al in 1601 door Robin in Frankrijk uit zaad opgekweekt. Het oudste en tevens dikste exemplaar van ons land staat bij kasteel Doorwerth. Deze boom is al in de eerste helft van de 17e eeuw geplant en heeft een omvang van 7 meter bereikt.

De Dompfoorn

Excursieverslagen van tochten naar Goeree en Zuid-Limburg geven in De Dompfoorn een aardig beeld van wat er allemaal gezien kan worden als je met een groep(je) geïnteresseerden op pad gaat.

Knipselkrant Faunabescherming

Twee knipselkranten in deze aflevering van mijn rubriek. Zoals altijd artikelen over de jacht, van voor- en tegenstanders. Deze keer is er veel nieuws over roofvogels, onder andere naar aanleiding van het broedende paar zeearenden in de Oostvaardersplassen en het 25-jarige bestaan van de Werkgroep Roofvogels Nederland.

De Kruisbek

Zoals altijd weer interessant om te lezen, is het verslag over de kolonievogels en zeldzame broedvogels in de Kruisbek. Dit keer is het verslag van het jaar 2006 aan de beurt. Met 21 broedparen deed de lepelaar het verrassend goed (Botshol 11 paar, Blauwe Kamer 10). In de Steenwaard aan de overkant dus, heeft zich een kolonie brandganzen gevestigd, die

maar liefst 35 paren telt. Nachtzwaluwen floreren op de Leusderhei. Hier kwamen veertien paren tot broeden. Een exoot, waar we wat meer op moeten letten, is de heilige ibis. In de Botshol werden van deze soort zes nesten gevonden. Ook 's winters gaat het inventariseren door. De resultaten van de Midwintertelling in januari 2007 lezen we op blz. 8 en 9, 197.948 vogels van 59 soorten werden geteld. De smient was de talrijkste in Utrecht, met 69.387 exemplaren. Merkwaa-digerwijze worden buizerd en sperwer zoals blijkt uit de soortenlijst niet geteld. Helemaal enthousiast word ik van het verslag van een 6-daagse excursie naar de uiterwaarden van de midden Elbe in Duitsland van 7 t/m 12 mei 2006. Wat een weelde aan natuur, spoorstrans erheen dus.

De Levende Natuur

Nummer 3 van De Levende Natuur is een themanummer over de natte schraallanden. Dit is een verzamelnaam voor vochtige duinvalleien, dotterbloemhooilanden, blauwgraslanden en trilvenen. Al deze biotopen zijn in ons land sterk achteruitgegaan qua oppervlakte en kwaliteit. De kunst is nu om door het herstel van een waterrijk en tegelijk voedselarm milieu de laatste restanten te behouden en waar mogelijk gebieden te herstellen. In dit nummer komen flora, fauna (vooral insecten) en diverse herstelprojecten aan de orde. Het volgende nummer is weer een gewoon nummer met onder meer artikelen over de vos in de duinen, het Naardermeer (herstelplan Naardermeer succesvol) en over De Peel (10 jaar hoogveenregeneratie in De Peel).

Mooi Gelderland

Het ons bekende natuurreserveat de Regulieren wordt als voorbeeld aangehaald in het artikel: De Schone Kracht van Water in Mooi Gelderland. De kwaliteit van het gebied gaat vooruit, omdat er dankbaar gebruik wordt gemaakt van kwelwater uit de Utrechtse heuvelrug.

Natuurbehoud

Natuurbehoud opent met een artikel over rivieren: De rivier een en al

levenslust. Het blad is verder gevuld met nieuwtjes, excursieprogramma's en veel mooie foto's.

De Eis-Nieuwsbrief

In De Eis-Nieuwsbrief staat vermeld dat er een verspreidingsatlas van pissebedden, duizendpoten en miljoenpoten op stapel staat. Ook zal er in 2008 een nieuw deel van de boekenserie De Nederlandse Fauna verschijnen. Dit deel zal de Nederlandse zweefvliegen behandelen. Van EIS Nederland werd ook een waarnemingsverslag ontvangen. Hierin vinden we onder andere verspreidingskaartjes van vier zeldzame dagvlinders, vier zeldzame libellen en vier zeldzame sprinkhanen.

Libellennieuws

Het eerste libellenreservaat in Nederland is dit jaar aangewezen, meldt Libellennieuws. Het gaat om het gebied De Wyldemerk in Gaasterland.

Limosa (proefnummer)

Het lijkt me een heel mooi blad voor de echte vogelliefhebbers. Het eerste artikel gaat over de toename van de overzomerende ganzen in Nederland. Ook in ons gebied is dat een bekend verschijnsel. De toename is landelijk gezien enorm. In 1970 waren er in het hele land slechts 200 broedparen. 35 Jaar later bijna 40.000, verdeeld over dertien soorten. Ik vind het merkwaardig dat de Nijlgans in dit artikel buiten beschouwing is gelaten.

RAVON

Wat hebben vleermuizen en amfibieën gemeen? Het antwoord is te vinden in RAVON: allebei zoeken ze kelders op om te overwinteren. In vleermuiskelders in Overijssel werden naast zes soorten vleermuizen vijf soorten amfibieën aangetroffen. Het aantal slangen in een bepaald terrein wordt vaak te hoog geschat. Op een heideterrein in Noord-Brabant zouden tientallen gladde slangen voorkomen. Door nauwkeurig waarnemen en de waargenomen individuen op foto's vast te leggen, werd ontdekt dat het hier om maximaal negen individuen gaat, waaronder twee zich voortplantende vrouwtjes.

Rivierenmagazine

Dit magazine houdt ons op de hoogte van alle plannen voor dijkverbetering, natuurontwikkeling en waterbeheersing in het stroomgebied van de Rijn en de Maas. In het voorliggende nummer lezen we over biologisch boeren, twee natuurbouwprojecten aan de Waal en de presentatie van een ideeboek over het rivierenlandschap van de Waal, de Inspiratieatlas Waalweelde. Op de achterkant komen we de NVWC tegen met foto's van een groentje van Co Sielhorst en een smaragdlibel van Kars Veling. Dit naar aanleiding van de vondsten van smaragdlibellen in de Put van Buren en aan de Assche Wetering. Het groentje betreft de eerste vondst van deze vlindersoort in de Betuwe.

Sovonnieuws

De vogels die in deze aflevering van Sovonnieuws centraal staan, zijn de zwaluwen (huis- en oeverzwaluwen stabiel in 2006), de steltkluut, de tapuit (gaat nog steeds niet goed) en nog een zorgenkindje: de blauwe kiekendief. Het aantal broedparen van deze fraaie roofvogel blijft sinds 1999 teruglopen. Reden genoeg om in actie te komen onder het motto: 'Meer Blauw op de Wadden'

Sovonnieuws Gelderland

De resultaten van de midwintertelling in Gelderland zijn opgenomen in het Sovonnieuws uit de provincie Gelderland. De gevonden aantallen worden vergeleken met het gemiddelde van de jaren 2001 t/m 2005 in Gelderland en in heel Nederland. De laatste kolom geeft het percentage van Gelderland ten opzichte van Nederland weer. De talrijkste soort in 2006 was de kolgans. 180.877 Exemplaren zijn geteld. Dit was 26,5% van het aantal in heel Nederland. In Gelderland overwintert ook 25,9% van alle kokmeeuwen in Nederland, te weten bijna 21.000 in 2006. Alle Gelderse vogelaars worden opgeroepen om mee te doen aan de tellingen van stadsvogels (MUS), van nachtzwaluwen en tellingen in vogelrichtlijngebieden.

Terra

Natuurlijk gaat het in Terra (nr. 3) over

klimaatverandering. Het artikel 'Kiezen voor Klimaat' geeft antwoord op de vraag wat je zelf aan het klimaatprobleem kan doen. Met de acht belangrijkste tips uitgelicht. In Oeganda wordt met Nederlandse hulp een dertig jaar geleden gekapt bosgebied weer hersteld. Inspirerend is het te lezen hoe de bewoners in en rond dit 766 km² grote bos met succes worden ingeschakeld. In ons land is de afgelopen jaren gezocht naar erfelijk materiaal van meer dan honderd vrijwel verdwenen inheemse bomen en struiken. In Dronten is een genenbank van deze soorten ingericht. De bedoeling is deze soorten verder te kweken en dan weer terug te brengen in hun oude verspreidingsgebied. Ook nummer 4 staat weer vol met artikelen over het klimaat. Ik noem alleen enkele titels: 'Het kan echt: Klimaatbeleid', 'Lekker het Klimaat Redden' en 'Meer Moeras om als klimaatbuffer te fungeren'. Tenslotte wordt er aandacht besteed aan zonne-energie, een in ons land bijna vergeten mogelijkheid om schone energie op te wekken.

Van Nature

Met reuzenschreden ga ik dit keer door de drie afleveringen van Van Nature heen. In nummer 3 wordt Cees Veerman (voormalig minister van Landbouw) geïntroduceerd als de nieuwe voorzitter van Natuurmonumenten en krijgt het korhoen de volle aandacht. In nummer 4 lezen we over kritische geluiden met betrekking tot de plannen voor het IJmeer, en verder over landschapsherstel. Cees Veerman vertelt in een interview hoe hij Natuurmonumenten denkt te gaan besturen. In nummer 5 lezen we dat grote grazers in alle grote natuurgebieden in ons land niet meer als gehouden dieren aangemerkt worden.

Vlinders

In Vlinders staan interessante reportages over nachtvlinders. Hoe vlinderrijk de Catalaanse Pyreneeën zijn, is op bladzijde 20 t/m 23 te lezen. Fotografen raad ik aan om de oproep mee te doen aan een fotowedstrijd ter gelegenheid van het 25-jarige jubileum van de Vlinderstichting niet naast zich neer te leggen.

Vogelnieuws

De vogels van kust en duin staan centraal in nummer 3 van Vogelnieuws. Dwergstern, grote stern en tapuit zijn de soorten die een aparte behandeling krijgen. Op bladzijde 23 staat een duidelijke tabel met de 23 aandachtsoorten die het beschermingsplan voor kusthabitats moeten trekken.

Vogels

In Vogels geven zes vogelaars tips over hun favoriete vogelplek in het buitenland in de rubriek "Vakantievogels". Daarbij is wel een heel verrassende tip, namelijk die van Johan Everaars over New York.

Wildlife Magazine

Wildlife magazine is typisch een blad voor mensen die van wilde dieren houden. Dit proefnummer staat vol met mooie foto's en de informatie is degelijk.

Zoogdier

Zo langzamerhand is bij iedereen bekend dat de bruinvis weer terug is in de Noordzee. De aantallen nemen ieder jaar toe. In Zoogdier lezen we om hoeveel dieren het inmiddels gaat en worden er speculaties gedaan over de oorzaken van deze toename. Vanuit Duitsland is de Wasbeerhond (*Nyctereutes procyonoides*) bezig ons land te veroveren. De vraag is hoe wij met dit roofdier met het uiterlijk tussen een das en een vos om moeten gaan. Een kaartje op bladzijde 20 laat zien waar deze dieren (dood) gevonden of gezien zijn. In de West Betuwe zijn er al één of twee dood gevonden.

Jaarverslagen

Het jaarverslag van Geldersch Landschap en Kastelen is mooi vormgegeven en bevat, naast allerlei bestuurszaken en plannen, een overzicht van bijzondere planten en dieren in negen terreinen van de Stichting. Voor zes zeldzame planten en vier bijzondere paddenstoelen is het landgoed Neerijnen opmerkelijk. Jammer genoeg is er over de Regulieren niets vermeld.

Het jaarverslag van Vogelbescherming is een heel boekwerk geworden. Het doorbladerend vallen de vele fraaie foto's op. De geïnteresseerden kunnen hieruit heel veel informatie putten.

Overzicht van behandelde tijdschriften:

t Altenatuurtje Natuurbeschermingsvereniging Altenatuur, jaargang 20 nummer 3, mei 2007
Argus De Faunabescherming, jaargang 32 nummer 2, juni 2007
Blad IVN Tiel, jaargang 19 nummer 2, zomer 2007
Bomennieuws de Bomenstichting, jaargang 32 nummer 2, zomer 2007
De Dompheorn Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, jaargang 41 nummer 2, juni 2007
Knipselkrant De Faunabescherming, jaargang 31 nummer 2 en 3, mei en juli 2007
De Kruisbek Vogelwacht Utrecht, jaargang 50 nummer 3, juni 2007
De Levende Natuur nummer 3 en 4, mei en juli 2007
Limosa, Nederlandse Ornithologische Unie, jaargang 80 nummer 1 2007 (proefnummer)
Mooi Gelderland Geldersch Landschap en Kastelen, jaargang 4 nummer 2, zomer 2007
Natuurbehoud Natuurmonumenten, jaargang 38 nummer 2, zomer 2007
Nieuwsbrief EIS Nederland, nummer 44, juni 2007
NVL-Nieuwsbrief Vereniging Libellenstudie, jaargang 11, nummer 2, juni 2007
RAVON Stichting RAVON (reptielen, amfibieën, vissen), jaargang 9 nummer 1, mei 2007
Rivierenmagazine Provincie Gelderland, DLG en Rijkswaterstaat, nummer 17, zomer 2007
SOVON Nieuws, SOVON (ornithologisch veldonderzoek), jaargang 20 nummer 2, juni 2007
SOVON Nieuws uit de provincie Gelderland nummer 1, april 2007
Terra Stichting Natuur en Milieu, jaargang 3 nummers 3 en 4, mei en juli 2007
Van Nature Natuurmonumenten, jaargang 17 nummers 5, 6 en 7/8, mei, juni en juli augustus 2007
Vlinders De Vlinderstichting, jaargang 22 nummer 3, zomer 2007
Vogelnieuws Vogelbescherming, nummer 3, mei 2007
Vogels Vogelbescherming, jaargang 27 nummer 3 zomer 2007
Wildlife Magazine nummer 1, januari/februari 2007 (proefnummer)
Zoogdier Zoogdierverseniging VZZ, jaargang 18 nummer 2, juni 2007

En verder:

Jaarverslag 2006 Vogelbescherming Nederland

"Passen en Meten" Jaarverslag 2006 Geldersch Landschap en Geldersche Kastelen

Waarnemingenverslag 2007, Dagvlinders, Libellen en Sprinkhanen (EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie)

door Ellen Geleedst

Waar komt die naam vandaan



Bokje springen of bokje stampen

Laat ik deze aflevering van de rubriek 'Waar komt die naam vandaan?' eens beginnen met een vraag over een tot nu toe nog niet behandelde soortgroep: de libellen. Er zijn namelijk een heleboel libellen met tot de verbeelding sprekende namen.

De dit voorjaar in het Tichelterrein bij Buren waargenomen 'witsnuitlibel' is vast niet zo ingewikkeld om te verklaren. Maar wat te denken van de 'paardenbijter' of de 'glazenmaker'? Vooral die 'paardenbijter' spreekt tot de verbeelding, omdat er iets agressiefs vanuit gaat. Je kunt je er iets bij voorstellen en tegelijkertijd toch moeilijk geloven dat het beest echt een plaag is voor een paard of pony. Kortom, dat vraagt om uitleg. De atlas van de Nederlandse libellen geeft geen uitsluitsel. Die doet helaas niet aan naamsverklaring. Daarom houd ik me aanbevolen voor uitleg bij vooral die paardenbijter. Wordt vervolgd, misschien.

Snel over het hoofd gezien

Voor deze keer is mijn keuze gevallen op het bokje, het kleinste lid van de snippenfamilie. In de vorige Hak-al was dit terecht de soort van de maand maart. Op 27 maart van dit jaar deed Marcel Kok een geweldige waarneming van 25 exemplaren in de Regulieren. In ons werkgebied is het bokje vooral een doortrekker en wintergast. In de Hak-al special van 2002 wordt daar nog bij vermeld dat hij in lage aantallen wordt waargenomen. Dat kan twee redenen hebben; of het er zijn er maar weinig, of ze worden over het hoofd gezien. En juist dat laatste is bepaald niet denkbeeldig. Ook de ANWB-vogelgids meldt dat het beestje gemakkelijk over het hoofd kan worden gezien, door zijn verborgen leefwijze in moeilijk toegankelijk gebied.

De meeste bokjes worden waargenomen als doortrekker in april en begin mei of in het najaar (september en ok-

tober). Dit najaar hebben we dus weer een kans. Die kans wordt wel aanzienlijk vergroot door veel door ruigtes heen te lopen. Zo al stampend door de vegetatie is de kans het grootst om er een te zien te krijgen. Maar of dat nu altijd de beste manier is om van de natuur te genieten, is natuurlijk sterk de vraag.

Kleinste snip

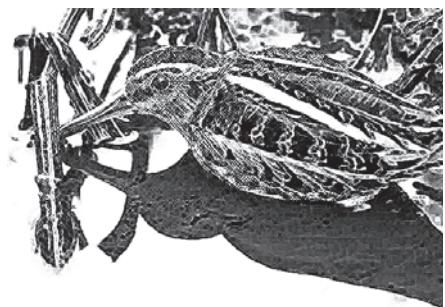
De wetenschappelijke naam van ons bokje luidt: *Lymnocyptes minimus*. Dat is eenvoudig te verklaren, want het betekent 'zich in een poel schuilhoudende kleinste snip'. En inderdaad, met zijn 18 tot 20 centimeter (inclusief 4 cm snavel) is hij een slag kleiner dan de watersnip (23-28 cm) en een flink stuk kleiner dan de houtsnip (33-38 cm). De Nederlandse naam is zoals gebruikelijk wat minder eenvoudig te verklaren. Het zal wel niets te maken hebben met bokje springen. Mogelijk komt de naam uit de Elzas, waar men de naam 'Bock' kende voor watersnip en het verkleinwoordje 'Bockerlein' voor onze kleine snip. In het daaraan grenzende Franse taalgebied kende men allerlei varianten op 'Bec', wat zowel op snavel als op snip (bijv. Becas of Boucasse) terug te voeren kan zijn. De huidige Franse naam 'Becassine sourde' betekent 'stomme snip' en dat is natuurlijk weer een verwijzing naar zijn verborgen leefwijze. Daar vindt men hem behalve onopvallend ook wel erg weinig geluid makend. Hij vliegt echt pas op het allerlaatste moment op uit de dekking wanneer hij benaderd wordt. En dan ook nog zwijgend. Alleen in de baltsvlucht laat het mannetje zich horen. Dat verklaart ook de regionale naam die hij in delen van Noord-Brabant en Vlaanderen schijnt te hebben: 'doverikje'. In zijn recente werk 'Verklarend etymologisch woordenboek van de Nederlandse vogelnamen' noemt Klaas J. Eigenhuis als verklaring ook het baltsge-
luid, dat doet denken aan het mekkeren

van een bokje. Maar hij spreekt die verklaring ook meteen weer tegen door te zeggen dat het niet erg waarschijnlijk is om daar de naam vandaan te halen, omdat die baltsroep in Nederland eigenlijk nooit te horen is.

Ergens anders vond ik nog een andere suggestie voor de naam 'bokje'. De manier waarop het beestje opvliegt en zich ook vaak vrij snel weer terug laat vallen in de dekking wordt vergeleken met 'bokken' of 'duikelen'.

Verliezers

Ik zei het al, de verklaring van de vogelnamen is nooit zo eenvoudig. Gelukkig vermeldt het werk van Eigenhuis ook nog waar de naam níet vandaan komt. Ik lees daar namelijk dat de uitdrukking 'een bok schieten' (een blunder begaan) geen betrekking heeft op de watersnip of het bokje, maar op de Duitse gewoonte om aan de slechtste schutter uit een gezelschap als troostprijs een bok aan te bieden. Kun je slecht schieten, word je nog beloond ook. Dat doet mij wat denken aan de onlangs in het leven geroepen gewoonte om aan de verliezer van onze eigen Big Day niet een gouden snip maar een smakelijke blinde vink te overhandigen. Soms wil je toch graag de verliezer zijn...



bokje

De vakantieplek

Leekstermeer – Groningen

door Jouke Altenburg

Tien kilometer ten zuidwesten van Groningen-stad ligt het Leekstermeer. Leek ligt op de grens van het Drents plateau en het Grunninger kleilandschap. Aan het Leekstermeer ligt de gelijknamige camping van de familie Cnossen. Het is een mooi aangelegde watersportcamping, met een apart natuurkampeerterrein. Wij, de familie Altenburg-Plaisier, vinden het een heerlijke camping om:

- met de kinderen te sporten (zeilen, kanoën, fietsen),
- lekker te lezen en te luieren,
- volop van de natuur te genieten.

We zijn er al driemaal op vakantie geweest. Hieronder lees je waarom.

Natuur in de buurt

Dertig grote, zeer rustige plekken met veel privacy, gescheiden door houtwallen van inheemse struiken. Volop vogels en insecten zie je gewoon op je kampeerstekkie. Met een beetje geluk komt bij de zomerdag de plaatselijke wespendinge je ook even gedag zeggen.

Direct om de camping ligt het Groningse veenweidegebied. Prachtig voor een kampeervakantie in het voorjaar wanneer de weidevogels (ook watersnip en kempfaan) in het land zijn.

Het Leekstermeer en de aangrenzende sloten staan garant voor veel soorten rietvogels. In de zomer is het gebied erg libellenrijk. Ondanks het slechte weer van deze zomer zagen we onder meer de groene glazenmaker en de tengere grasjuffer. Het fraaie Drentse essenlandschap rond Roderwolde en Norg ligt vlak in de buurt. Prachtig om doorheen te fietsen. Zelfs het Fochteloërveen ligt onder handbereik: met kraanvogels, libellen en bijzondere vlindersoorten (het veenhooibeestje).



Natuur iets verder weg

Het Lauwersmeergebied en een dagje Schiermonnikoog liggen op nog geen uur rijden met de auto. De naam en faam van deze natuurterreinen behoeft geen nadere toelichting.

*Foto's:
Jouke Altenburg*

Ik ben ff op vakantie



Watersport

Het Leekstermeer heeft geen doorgaande scheepvaart en is ondiep. Ideaal om je kinderen (zelfstandig) te leren zeilen of surfen, ook met harde wind. Wekelijks worden verschillende cursussen georganiseerd. Groningen leent zich trouwens ook prima voor dag- en trektochten met de kano: er ligt meer dan 600 km kanoroute met voorzieningen.

Tenslotte

De camping is niet goedkoop, maar biedt veel waar voor haar geld: ruime plekken, veel privacy, uitstekend sanitair, water en afvoer op elke kampeerplek. Verder volop mogelijkheden voor een gezin met drie pubers om allemaal iets te doen wat je leuk vindt.

Veertien dagen boten huren is niet goedkoop, maar kost zeker niet meer dan een reis naar Spanje of vergelijkbare bestemmingen. Voor wie ervan houdt: in Groningen-stad zijn volop terrasjes, musea en ander cultureel vermaak te vinden. En.....om aan te sluiten bij Al Gore: een vakantie in eigen land is erg milieuvriendelijk!

Sperwer slaat duif

door Frans Waroux

Foto's:
Frans Waroux

Dat gebeurt natuurlijk dagelijks en overal maar het wordt niet zo vaak waargenomen.

Maandagochtend 27 augustus ben ik als gebruikelijk aan het 'werk' bij Voetbalvereniging Vriendenschaar. Wat we op woensdagochtend met een aantal mensen bij de Ketelvink doen, doe ik dus op maandagochtend bij de voetbalclub, ook met een aantal mensen. Ik ben daar altijd buiten bezig, o.a. met het op orde houden van enkele tuintjes.

Sta ik even met iemand te praten, zien we ineens een sperwer uit de lucht komen vallen met een zojuist geslagen prooi in zijn poten. Hij landde precies op de 16-meterlijn. Ik dacht nog 'dat is een geheide penalty'. De lijnen tellen altijd mee. Daarna sleept hij de duif, want dat was het, naar ongeveer de penalty-stip en zittend op zijn prooi bestudeert hij de omgeving. Een wat opdringerige ekster wordt boos aangekeken en deze verdwijnt na enkele hupjes rond de sperwer met zijn prooi. Wij staan op ongeveer een meter of vijftien. Hij houdt ons scherp in de gaten. Mijn gast gaat weg en ik ga even mijn fotocamera uit de auto halen. Ik heb er enkele foto's van genomen.



Ik ben met mijn tuintje verder gegaan maar hield met een schuin oog de vogel in de gaten. Weer enkele meters wegslepen waarna hij de verpakking open ging maken. Wij hebben onze boterhammen keurig in een zakje en halen dit eruit wanneer we gaan lunchen. De sperwer begon eerst ook met de verpakking. Hij ging de duif plukken. De veren vlogen in het rond en weldra verdwenen hapklare brokjes verse duif richting sperwermaag. Ook van dat plukken en lunchen heb ik enkele opnamen gemaakt. Toch een wonderlijk schouwspel wat ik nimmer daarvoor heb gezien.

Ik heb later de lunchtafel wat opgeruimd. Gewapend met stoffer, blik en een emmer ben ik het verenspul te lijf gegaan. Toch nog een behoorlijke bodem vol met veren en veertjes. Samen met nog wat ingewanden heb ik daarna die handel in de container gedaan, want ook bij Vriendenschaar zit ik bij de vrijwilligersschoonmaakploeg en daar horen deze werkzaamheden ook een beetje bij.

Plotseling, na een kwartier, verscheen er een kraai op het toneel. Hij vloog zonder aarzelen op de foeragerende sperwer toe en leek deze te verjagen. Echter, de roofvogel gaf niet zomaar deze smakelijke hap uit handen (wat een uitdrukking toch wanneer je het over vogels hebt), nam het restant in zijn bek en vloog een boom in. De kraai nam daarop de benen (weer zoiets), oftewel hij koos het hazenpad.



jeugdgroep Green Rangers



Nachtvlinders in het voorprogramma

door Cocky de Groot

Na de zomervakantie een bijzondere start: niet op de zaterdagochtend, maar op vrijdagavond 7 september trokken de jeugdleden erop uit, in het voorprogramma van de nationale nachtvlindernacht.

De presentatie van Kars Veling stond in het teken van verleiden en misleiden. Ook inbrekers kwamen ter sprake. We weten nu dat er veel meer soorten nachtvlinders zijn dan soorten dagvlinders. Niet alle nachtvlinders zie je alleen 's nachts. Wat onderscheidt ze dan wel van de dagvlinders? Je herkent nachtvlinders aan de stand van hun vleugels als ze stil zitten en aan hun sprieten - met knopjes zijn het dagvlinders, zonder zijn het nachtvlinders. Er zijn nachtvlinders met schitterende kleuren. In tegenstelling tot wat velen denken, zijn ze zeker niet allemaal bruin of grijs. Met die kleuren schrikken ze vijanden af, kunnen ze zich verdekt opstellen of zich voordoen als iets anders. De wespvlinder lijkt met zijn zwart-gele strepen op een wesp en schrikt daarmee zijn vijanden af. Andere vlinders hebben 'ogen' op hun vleugels die de aandacht van vijanden naar de vleugels trekken, in plaats van naar de kop. Het kan ze hun leven redden. Het leven van een vlinder is overigens maar kort, als vlinder dan. Het overgrote deel van hun leven hebben de

dieren een veel minder opvallende gedaante, als rups en pop. Rupsen in soorten en maten passeerden over het grote scherm in de Ketelvink. De slimste leek toch wel de rups die bijna niet van een takje te onderscheiden was, ook sommige rupsen doen aan camouflage. Vlinders verleiden niet alleen elkaar en misleiden niet alleen hun vijanden, ze laten zich op hun beurt ook op het verkeerde been zetten. En mensen maken daar gebruik van. Met felle lampen achter een laken en stroop op bomen of palen, proberen ze de nachtvlinders in het zicht te krijgen. Die lamp wekte verbazing: waarom komen nachtvlinders op licht af, terwijl ze toch het liefst in het donker actief zijn? De vlinders - zo is de theorie - zien de lamp aan voor de maan, waarop ze zich 's nachts oriënteren. Dichterbij gekomen raken ze echter geheel gedesoriënteerd, vliegen dol in het rond en landen uiteindelijk uitgeput op het laken. En daar was het die mens nou net om te doen. Zo kan geïnventariseerd en gefotografeerd worden.

Scheut amaretto

Na deze uitgebreide en boeiende inleiding op de fiets richting Plantage. Daar kwam de stroop uit de tas, en niet zo maar stroop. Een waar experiment zetten we op met drie verschillende zoetigheden:

- stroop opgekookt met veel suiker ('niets' genoemd)
- stroop opgekookt met veel suiker en daarbij nog wat gist
- stroop opgekookt met veel suiker met daarbij een scheut amaretto

Met potten en kwasten in de aanslag maakten we een rondje: met elk goedje werden drie of vier bomen besmeerd. En nu maar afwachten. Inmiddels waren ook de voorbereidingen voor de lichtopstelling in volle gang. Een paar kinderen hielpen met het spannen van het doek en het slaan van de haringen. Toen, tja toen was het al halfnegen, al aardig donker en de hoogste tijd om terug te gaan naar de Ketelvink, waar vaders en moeders de kinderen om kwart voor negen zouden ophalen. Dat was voor de meeste kinderen wel een beetje een domper: nu ging het echte werk beginnen en moesten zij naar huis. Wie zou er af komen op die stroopjes? Wat zou er verschijnen op het witte doek? Slechts twee kinderen wisten hun moeders te verleiden 'nog even' terug te gaan naar het park. Gewapend met net en camera volgden zij wat er op en rond de lichtopstelling gebeurde. Toen zij rond halfelf vertrokken, leverde een laatste rondje langs de stroopbomen nog geen enkele vlinder op. Het is goed elders te lezen dat uiteindelijk in elk geval één rood weeskind van de zoetheid heeft genoten.



Nog een paar plekjes vrij

De NVWC jeugdgroep Green Rangers heeft nog een paar plekken vrij. Kinderen tussen 8 en 12 jaar die zin hebben regelmatig de natuur in te gaan, kunnen zich melden bij Wiel Rutten (NVWC@wielrutten.nl). In het net begonnen seizoenen zijn de activiteiten gepland op 13 oktober, 3 en 24 november, 15 december, 5 en 26 januari, 16 februari, 8 en 29 maart, 19 april, 10 en 31 mei, en 21 juni.



*Foto's:
Wiel Rutten*



Stro-uiltje. Foto: Kars Veling.

Green Rangers plukken appels

22 September weer als vanouds op de zaterdagochtend. Nu, samen met Jandirk Kievit op de fiets naar de weeshuistuin waar Andele Boorsma en een collega ons al opwachtten. Daar het fruitseizoen dit jaar zo vroeg was, zat er bijna niets meer aan de bomen en was alle fruit al verkocht op de binnenplaats en aan natuurvoedingswinkel Natuurijn. Andele: 'De gewone winkels en supermarkten willen ons fruit niet, omdat er altijd wel een plekje op zit. Dit komt omdat er niet gespoten wordt in de weeshuistuin. Fruit uit de supermarkt is dan wel mooi rond en vlekkeloos, maar zit na vele malen spuiten toch vol met chemicaliën.' Er werd smakelijk geproefd van Golden Delicious, Cox d'Orange en andere heerlijkheden, waarna we verder de tuin introkken. Een kudde nieuwsgierige schapen bleef steeds dichtbij, maar als een van de kinderen ernaartoe liep, renden ze in volle vaart weer weg. Andele heeft laten zien hoe bomen geënt worden, waarbij de tak van één soort via inkepingen op een tak van een vergelijkbare soort boom wordt vastgezet, om zo een soort te krijgen met sterke wortels en sterke vruchtbare takken. De kinderen zagen in hun fantasie al een perenboom met een appeltak, een banantak en kersen. Enkele bomen hingen nog vol met kwetsen, en daar werd dan ook vrolijk van gegeten. Het leek wel paaseieren zoeken na elke duw tegen een tak. We bezochten nog enkele rammen, waarvan drie nog jong en een prachtig volwassen mannetje waarmee je beter niet tegelijk in de wei kon zijn vanwege z'n vervaarlijke hoorns. Daarna gingen we terug naar de Ketelvink, waar nog even gewacht moest worden op de ouders.

Wiel Rutten
Mail : NVWC@wielrutten.nl
of bel 0345 - 510064

De nieuwe hype:

nachtvlinders!

Foto's:
Kars Veling

door Annette van Berkel, Jouke Altenburg, Kars Veling

Van De Vlinderstichting kreeg de insectenwerkgroep van de NVWC dit voorjaar een nachtvlinderopstelling. Die bestaat uit een metalen frame, waarop een laken wordt gespannen, en een menglichtlamp. Annette heeft zelf een aggregaat gekregen en dus kunnen we - onafhankelijk van stroom in de buurt - op nachtvlinderjacht.

Nachtvlinders, er zijn zo'n 2000 soorten in Nederland, laten zich niet zo makkelijk zien, omdat de meeste 's nachts actief zijn. Met behulp van een felle lamp kun je ze wel te zien krijgen. De vlinders raken gedesoriënteerd, komen naar de lamp toe en landen tenslotte op het laken. Dan begint het echter pas, want om ze op naam te brengen, valt niet altijd mee. Gelukkig is er sinds kort een goede Nederlandse veldgids en met dat boek in de hand is de insectenwerkgroep dit jaar aan de slag gegaan.

Met de nieuwe lichtopstelling inventariseert de insectenwerkgroep in 2007 verschillende gebieden op nachtvlinders.

Geen wind, bewolkt en een redelijk hoge temperatuur. We verwachtten dus wel wat!



Stro-uiltje

De eerste die zich meldde was het stro-uiltje. Al gauw zaten er daar zo'n vijftien van. Ook de ratelaarspanner was al snel ter plaatse. Vervolgens meldde zich de eerste uil: het oranjegeel halmuiltje. Deze avond waren er aanzienlijk meer uilen dan de vorige keer. De bruine snuituil, de drielijnuil, de vierkantvlekuil, de koperuil (een trekvlinder) de houtspaander en meer.



Nachtvlinderopstelling
Tichelterrein.



Bruine snuituil

29 april 2007 Tichelterrein Buren

De eerste avond hebben we in het Tichelterrein bij Buren nachtvlinders gelokt. Ondanks de harde wind en een flinke afkoeling hadden we toch heel wat vlinders: 36 stuks verdeeld over achttien soorten. We waren continu bezig met puzzelen wat voor beestje we nu weer hadden. De meest wonderlijke dieren kwamen op het laken. Een fraai voorbeeld is de snuitvlinder, een grote uil die net een stukje hout is.

Natuurlijk waren er ook weer wilde beesten actief: vijf witte tijgers waren erg lastig want ze wilden steeds tussen je schoenen of kleren zitten. De drie muisbeertjes zaten gewoon rustig op het doek. Opvallend was dat we wat minder spanners hadden: zeven van de 22 waargenomen soorten tegen de vorige keer dertien van de achttien. Regendruppels om half 1 maakten een eind aan het gebeuren. Totaal hadden we 22 soorten en 71 vlinders. Een zeer succesvolle avond.



Snuitvlinder

27 mei 2007 Tichelterrein Buren

Ook op eerste pinksterdagavond is er weer genachtvlinderd. Om 21.45 togen we naar onze stek in het Tichelterrein gewapend met aggregaat, lamp en laken. Het weer was perfect.

Nachtvlinder cursus

Op een uiterst onderhoudende wijze liet Dick Groenendijk, de nachtvlinderspecialist van De Vlinderstichting, ons op 16 juni met een praatje en een heleboel plaatjes zien dat die 2000 soorten nachtvlinders in Nederland helemaal niet zo moeilijk zijn om uit elkaar te houden. Nou ja, hij beperkte zich aanzienlijk door het alleen maar over de ca. 900 soorten nachtvlinders te hebben, die groter zijn dan 1 cm. Dit zijn de "macro's". Dick houdt van een familiegerichte benadering. De uilen, spanners, beren en andere families wist hij op een zeer praktijkgerichte manier te presenteren. Zijn achterliggend pleidooi: wanneer veel meer mensen in Nederland naar nachtvlinders gaan kijken, kunnen natuurontwikkelingen beter worden gevolgd.

Het zo'n twintig koppen tellende publiek was zeer betrokken en stelde veel vragen.

Nachtvlinders in de Zump

Tegen een uur of half 11 ging het gezelschap naar de Zump. Daar was inmiddels een lichtvanginstallatie opgesteld. Toen het echt donker werd toonde de lamp zijn aantrekkende werking. Ook Dick werd steeds enthousiaster, helemaal toen hij een 'eerste ooit soort' mocht noteren. Het enthousiasme gold ook voor de cursisten. Zij waren druk in de weer met de net aangeschafte gidsen, loepotjes en fotoestellen. Tegen half een vertrokken de cursisten, een prachtige ervaring rijker. Het is waarschijnlijk dat zij vaker bij nacht en ontij huis en haard verlaten om op zoek te gaan naar huismoeders, weeskinderen, muisbeertjes en witte tijgers. Hoezo, is natuur niet spannend?!



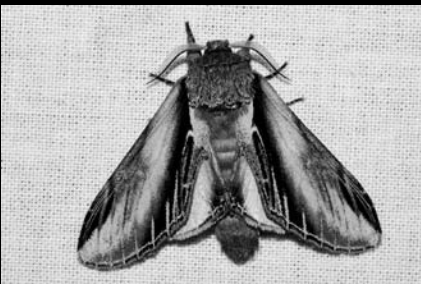
De nachtvlindercursus.

7 juli 2007 Tichelterrein Buren

De mensen die dachten dat het toch te slecht weer was voor de nachtvlinders hebben deze avond ongelijk gekregen: 49 vlinders verdeeld over 26 soorten was buitengewoon goed. We stonden op onze inmiddels vertrouwde plek in het Tichelterrein. Daar was vrijwel geen wind terwijl je de bomen toch wel fors hoorde ruisen! Het buite om 11 uur was goed te bedwingen met de paraplu!

De vlinders kwamen wat laat op gang, maar tot 23 uur was dan ook nog steeds een lichte lucht te zien. Tot die tijd vermaakten we ons met het determineren van nachtvlinders die dronken op de vele bereklauwen rond onze locatie. Daarna was het dermate druk op het laken dat we flink bezig bleven met determineren en fotograferen. Heel erg leuk en vooral spectaculair mooi waren de drie vuursteenvlinders: beesten waarvan de rupsen op o.a. braam zitten, dus helemaal niet zo zeldzaam. Maar je jaagt ze nooit zomaar op, dus licht (en ook smeer) is de enige manier om ze te zien te krijgen.

Er werd na middernacht nog een zomervlinder uit de lucht geplukt. Deze grote spanner komt wel op het licht af, maar duikt dan vlakbij de lichtbron de vegetatie in, in plaats van dat hij op het laken gaat zitten. Vangen is dan de manier om hem toch te zien te krijgen. Ook erg mooi waren de twee erg verse kleine beren en een mooie zwaar getekende verse hyena.



Brandvlerkvlinder.

3 augustus 2007 Tichelterrein Buren

Het begon langzaam deze avond, maar op het laatst werd het nog druk op het doek. Uiteindelijk ruim honderd vlinders verdeeld over 23 soorten geteld. Het stro-uiltje verscheen als eerste en er zaten er zestig op het laken toen we er mee ophielden om 1 uur. Verder erg leuk: de kleine groenuil een uiltje van nog geen centimeter groot (rupsjes eten wilg), de mooie gele hagedoornvlinder, en wel zes brandvlerkvlinders: schitterende grote joekels. Ook een spetterend beestje was het goudvenstertje. Het leuke was dat van een aantal soorten de tweede generatie op het doek verschenen (o.a. gewone bandspanner, hagedoornvlinder en donker klaverblaadje).

1 september, na de picknick in de Zump

Het begin van het NVWC-winterseizoen is gevierd met een picknick in de Zump. Netjes in de wei achter het hek vanwege de erg nieuwsgierige brandrode runderen die in de Zump de begroeiing in de hand houden. Gevolgd door een nachtvlindersessie.



Goudvenstertje.

Het laken was op dezelfde plek opgesteld als bij de nachtvlindercursus: in de voormalige kraal. Het resultaat was weer erg leuk. Als eerste meldde zich een oranje wortelboorder gevolgd door het spectaculaire goudvenstertje. Deze soort wordt ook overdag met een zekere regelmaat gezien in Zump en Regulieren. Veel uilen deze keer. Pas na 1 1/2 uur kregen we de eerste spanners te zien. Diverse huismoeders klossen met veel geweld over het doek. Ook diverse vierkantvlekuilen kwamen langs. Op het laatst zat er een heel gezelschap in een hoek van het laken (daar waren ze na determinatie neergezet). Een van de spanners was de moeraswalstrospanner, een subtiel getekend diertje. Vierbandspanners leverden veel determinatieproblemen omdat er een die bij zat zonder het karakteristieke kenmerk. Bij elkaar was het een gezellig gebeuren met weer lekker veel leuke nachtvlinders: 36 vlinders verdeeld over zestien soorten.

7 september, Nationale nachtvlindernacht

Op zo'n kleine honderd locaties in Nederland werden deze avond en nacht nachtvlinderwaarnemingen gedaan. In Culemborg was dat in de Plantage. Daar werden nachtvlinders gelokt met licht en met stroop (een alcoholhoudende suikersmurrrie die op bomen gesmeerd wordt). De smeer is aangebracht door de jeugdwerkgroep. Zij hadden vooraf al van Kars van alles gehoord over nachtvlinders.

Vanaf 21.00 uur was de lamp aan en keken ongeveer 25 mensen (waaronder ook een heel aantal niet NVWC-leden) mee naar wat voor fraais er op het laken en de stroop verscheen. Enkele jeugdleden waren met hun ouders ook aanwezig. De een was geweldig in het in de pot krijgen van allerlei vlinders (nodig voor het determineren), terwijl de ander ze vooral fotografeerde.

Op het licht verscheen het stro-uiltje zoals gewoonlijk het eerste. Al snel gevolgd door vierbandspanner en huismoeder. Ook taxusspikkelspanner was snel ter plaatse. Erg mooi waren de hagedoornvlinder en de agaatvlinder en ook een heel verse schimmelspanner. In totaal verschenen er 29 vlinders op het laken verdeeld over dertien soorten. De smeer werd geregeld met zaklampen gecontroleerd maar tot tegen 12 uur bleef het daar erg leeg. Toen we om 12 uur de laatste ronde deden (iedereen was toen zo'n beetje naar huis) zat er een uiterst fraai rood weeskind van te drinken. Een geweldig dier om mee af te sluiten!

Dit jaar is ook nog genachtvlinderd in het Tichelterrein van Buren, op zaterdag 6 oktober, maar die telling kon niet meer in dit verslag worden meegenomen. Als u het zelf eens mee wilt maken: ook in 2008 zal weer op diverse avonden worden 'gelicht'.



Nachtvlindernacht Gulemborg.



Taxusspikkelspanner.



Rood weeskind.

		pagina in gids	Tichel- terrein	Tichel- terrein	Tichel- terrein	Zump	Tichel- terrein	Tichel- terrein	Zump	Plan- tage	Tichel- terrein
			29-4	27-5	13-6	16-6	6-7	3-8	1-9	7-9	11-9
1	oranje wortelboorder	48b							1		
2	vuursteenvlinder	55i					3				
3	zomervlinder	123h				1	1				
4	kleine zomervlinder	123k			6	8	3				
5	bosspanner	124p			1	1					
6	roomkleurige stipspanner	125b						1			
7	schildstipspanner	125h			2	1		4			
8	paardenbloemspanner	125m			1						
9	grijze stipspanner	125s			3	1		2			
10	moeraswalstrospanner	126b							1		
11	koolbandspanner	126e	1				1			2	2
12	bruine vierbandspanner	126g							4		1
13	vierbandspanner	126h	4				5		3	5	1
14	geogde bandspanner	126j		10			1				
15	zwartbandspanner	126k			1						
16	gewone bandspanner	127d	3		1			4		1	1
17	gestreepte goudspanner	127i					1				
18	blauwbandspanner	128e		1							
19	gele agaatspanner	128k			2	8					
20	schimmelspanner	129b			1					1	

		pagina in gids	Tichel- terrein	Tichel- terrein	Tichel- terrein	Zump	Tichel- terrein	Tichel- terrein	Zump	Pla n- tage	Tichel- terrein
			29-4	27-5	13-6	16-6	6-7	3-8	1-9	7-9	11-9
21	kleine groenbandspanner	130h	2						1		
22	variabele spanner	130i				1					
23	groenbandspanner	130j	1								
24	hennepnetelspanner	132i				1		1		1	
25	ratelaarspanner	132m		4	4						
26	zwartvlekdwergspanner	133o		1							
27	schermbloemdwergspanner	134f					3			1	
28	fijspardwergspanner	136d	1								
29	groene dwergspanner	136g		1	1						
30	zwartkamdwergspanner	136i								2	
31	leverkleurige spanner	137i				1					
32	kleine blokspanner	137q				1					
33	gerande spanner	138c	7	6	20	10	2	4			
34	donker klaverblaadje	138g	2			1	2	2			
35	klaverspanner	139a	1								
36	hagedoornvlinder	139i		1				1		2	2
37	puntige zoomspanner	139j			1						
38	herculesje	140g	2					1			
39	taxusspikkelspanner	144b								5	1
40	ringspikkelspanner	146b		1	1						
41	gewone spikkelspanner	146e	1				1				
42	witte grijsbandspanner	148a	2		2	1		1			
43	bruine grijsbandspanner	148b	2		2			1	1		
44	tweevlekspanner	148c			1						
45	witte schaduwspanner	148d					1				
46	appeltak	148g		1				1			
47	groot avondrood	210d				1					
48	brandvlerkvlinder	211i			1			6			
49	snuitvlinder	211m	2	3	1						
50	meriansborstel	213b	2								
51	muisbeertje	214g		3	2	2	1				1
52	glad beertje	214j						1			
53	witte tijger	216b	2	5	5	5					
54	kleine beer	216f					2				
55	sint-jacobsvlinder	217b			1						
56	houtspaander	312i		1	1	2	3		2		
57	haarbos	312m			1		1	1	3		2
58	huismoeder	313c			3	1			3	4	2
59	volgeling	313e									1
60	open-breedbandhuis- moeder	313h									1
61	variabele breedvleugeluil	314i		1							
62	gewone breedvleugeluil	314l						1			
63	zwarte-c-uil	315c							1		
64	vierkantvlekuil	315k		1					6		7
65	rode vlekkenuil	315p	1								
66	variabele w-uil	317b					1				

		pagina in gids	Tichel- terrein	Tichel- terrein	Tichel- terrein	Zump	Tichel- terrein	Tichel- terrein	Zump	Pla n- tage	Tichel- terrein
			29-4	27-5	13-6	16-6	6-7	3-8	1-9	7-9	11-9
67	groenteuil	317c			1	1			1	1	
68	stompvleugelgrasuil	319h			4	3					
69	gestreepte rietuil	319n	1								
70	schilddrager	324j					1				
71	piramidevlinder	326a							1		
72	meldevlinder	326i			1		1				
73	agaatvlinder	326k						1		1	
74	wilgenschorsvlinder	327b			3	2					
75	hyena	327f					1				
76	oranjegeel halmuiltje	328o		6							
77	gelobd halmuiltje	328l		1	3	1					
78	donker halmuiltje	328n			1				3(?)		
79	aardappelstengelboorder	330g						1			
80	egelskopboorder	331e					1				
81	drielijnuil	331l		4							
82	egale stofuil	332b					1				
83	morpheusstofuil	332h				3	1				
84	donkere marmeruil	333k			2	3	1		1		
85	kleine groenuil	333q		1				1			
86	goudvenstertje	334p						1	1		
87	koperuil	334k		1	1			3			
88	rood weeskind	336a								1(sm)	
89	stro-uiltje	337o	15		5	2		58	6	3	10
90	bruine snuituil	338b		2	1	2					
91	schaduwsnuituil	338n			1						
92	stippelsnuituil	338p				3					
93	bonte brandnetelmot				20		4				
94	gewone brandnetelmot							3			

Dagje uit met de Klus- en Biebgroep

door Frans Waroux

12 September was er op de kalender geprikt. Dan zou het jaarlijkse uitstapje van de dames en heren van de Klus- en Biebgroep plaatsvinden. Iets waar we als rechtgeaarde vrijwilligers al maanden naar uitkijken. Op zo'n dag wordt namelijk iedereen vrij gehouden. Investeren van de club in je vrijwilligers. Dan bind je ze een beetje.

In april en mei zijn we de kalender al gaan bestuderen. Die kon dan niet, een andere datum lag ook wat moeilijk, dan zouden Wim en Adrie zeker met vakantie zijn. Kortom met alleen maar VUT'ers en AOW'ers bestaat er een megaprobleem in het kiezen van een datum waarop eenieder kan. Want iedereen legt al maanden van tevoren zijn afspraken vast.

Om 09.00 uur eerst gezellig koffiedrinken. Gonda, de initiator van deze feestelijke trips, was al om 07.00 uur opgestaan en om 08.00 present in de Ketelvink om voorbereidingen te treffen. Ze had twee hele broden, een Allison en een gewoon bruin brood en tien krentenbollen gehaald. Bovendien een pakje boter en twee doosjes met gesneden plakken kaas. Dat werd smikkelen. Samen met de overheerlijke chocomel was dat aan de picknicktafel, onder de notenboom later op de ochtend, één groot feest. Tegen halftien zijn we op weg gegaan. Jaaike had verplichtingen en moest beslist om één uur weer thuis zijn. We hebben er onze tocht op afgestemd.



Fantastisch fietstweer

Eerst bij Culemborg over de pont. Gonda regelde die dag de financiën dus die betaalde voor ons allen. We zijn linksaf de dijk op gegaan richting Tull en 't Waal. Fantastisch fietstweer. Weinig of geen wind en heldere luchten. Bij de plasjes net over de pont signaleerde Leo al enkele krakeenden, in de plas links, even later vanaf de dijk zagen we een vijftal lepelaars en een kleine zilverreiger. Leuke

waarnemingen onder de rook van Culemborg.

We zijn doorgereden richting Fort Honswijk en rechts om het fort fietsend zijn we de richting ingeslagen naar het fort "Werk aan de Korte Uitweg". Daar stond op een bord aangegeven dat er mogelijkheden waren om te kamperen maar dat het terras gesloten was. Wim Kievit liep het bruggetje over en voelde even of het hek open was. Dat was het geval. We zijn dus met z'n allen op het 'gesloten' terras gaan zitten. De meegebrachte koffie en thee met kopjes, lepeltje (van Leo), zoetjes, koffiemelk kwamen boven tafel en om 10u15 zaten we gezellig aan de koffie.

Ons volgende doel was een verrassing. Eigenlijk was de gehele trip een verrassing. We zouden in ieder geval naar de overkant van de Lek gaan en het vervolg was open.

Druiven

Na deze welkome onderbreking kwamen we bij het volgende fort. "Werk aan de Waalse Wetering" was de naam van deze fortificatie. Een hoog uit het landschap oprijzend geheel waar we met z'n allen naar boven zijn gewandeld vanwaar we een fantastisch uitzicht hadden over het gehele gebied. Op een paneel stond keurig aangegeven waar de verschillende kerktorens, o.a. van Schalkwijk en Culemborg te zien waren. Aan de voet van het fort ontdekte Leo een druivenstruik. We hebben er genoten van de nog volop aanwezige druiven. Kennelijk nog niet door de spreuwen ontdekt. Vandaar vervolgden we onze fietstocht richting de kern van Schalkwijk en zijn we de Schalkwijkse Wetering overgestoken waar Leo een mooie picknickplaats wist. Het was op dat moment al 12.10 uur en we wilden Gonda niet met al dat belegde brood laten zitten. Verder het land in dan Leo in gedachten had, waren er rond een oude notenboom banken geplaatst. We hebben er hartstikke gezellig van onze lunch genoten.



Krentenbol, boterhammetje kaas, bekertje chocomel. Meer hebben we gewoon niet nodig.

Om 12.40 zijn we weer opgestapt en kwamen uiteindelijk via de Groeneweg weer op de dijk langs de Lek uit. Nog een kort stukje naar de pont en precies om 13.00 uur stapten we van de pont de Veerweg op. Iedereen tevreden. Er werden nog even wat spullen overgeladen, omdat er een aantal rechtstreeks naar huis zou fietsen. We hebben Wim een fijne vakantie toegewenst, want hij had nog wat oude dagen die hij beslist op wilde maken, en zijn met een goed gevoel op huis aan gegaan.

Fabelachtige kennis

Ik heb deze fietsochtend als heel ontspannend ervaren. Nu was het ook fantastisch weer en op de fiets maak je dan met die en dan met die een praatje. Ondanks dat niemand speciaal de leiding had, is het toch Leo, die met zijn fabelachtige kennis, heel soepeltjes zo'n clubje mensen van allerlei leuke dingen op de hoogte stelt. "Hé, een kwikstaart" zegt Leo. "Waar" vraagt Coby. "Nou ik hoor hem gewoon" antwoordt Leo. "Ik hoor alleen maar koeien" zegt Coby. En dat maakt zo'n fietstocht echt boeiend. Van koeien die loeien en grote bonte spechten die gewoon in het hoogste topje van een boom zitten en hun liedje laten horen. Het was een paar uur genieten met Gonda Baard, Corrie Broekhuizen, Jaaike Bosma, Coby Huigen, Jil Verdouw, Wim Kievit, Edo van der Woude, Leo van der Kooij en ondergetekende, Frans Waroux

Foto's:
Frans Waroux

Kanoën in de duinen

Verslag van een bijzondere kanotocht van Lauwersoog naar Schiermonnikoog

door Juke Altenburg

Dit jaar bestond onze gezinsvakantie uit (water-)sporten bij het Leekstermeer, even onder de stad Groningen. Onze uitvalsbasis was natuurkampeerterrein Cnossen / de Jarden in het natuurgebied Leekstermeer. Op 18 augustus kreeg ik de kans met vier Groningse zeekanoërs een kanotocht over de wadden van Lauwersoog naar Schiermonnikoog te maken.

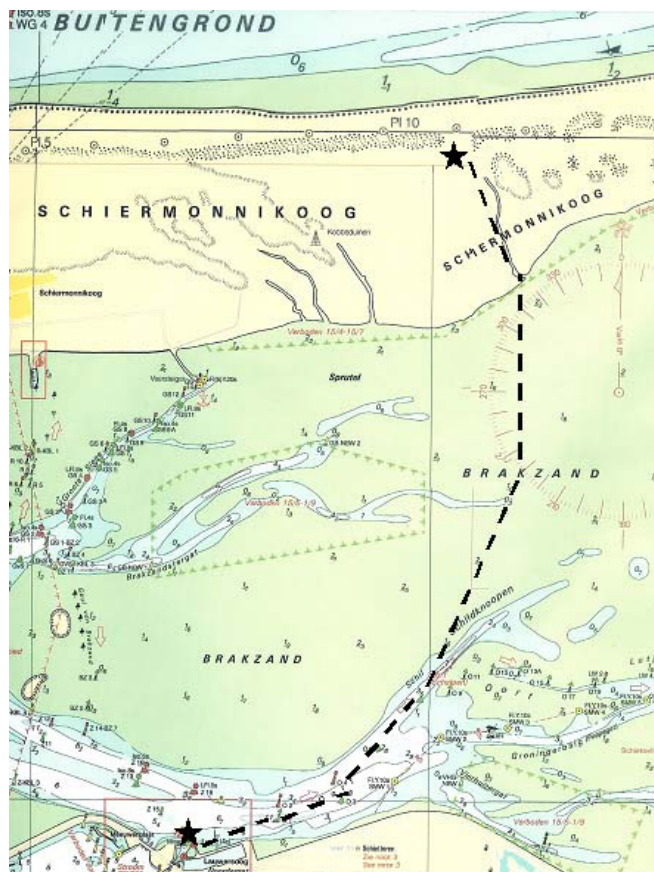
Op 18 augustus is het 's ochtends even organiseren: kleding voor verschillende weersomstandigheden, fourage en uitrusting pakken, kano op de auto laden. Ik haal mijn kanovriend Frank van huis op. Samen rijden we naar Lauwersoog waar we de andere tochtvaarders zullen ontmoeten. Kanovaren op zee wordt geregeerd door het getij en de stromingen die daarbij horen. Dat betekent dat 'de klok' een grote rol speelt. We moeten om half 1 met de boten in het water liggen. Bij aankomst in Lauwersoog zie ik een vertrouwd beeld: een man op een krugje achter een mooie Swarovski-telescoop speurt de zee af. Ik heb alleen geen tijd voor een praatje over zijn vogelwaarnemingen. Het is omkleden en de boot inpakken geblazen. Vlak voor vertrek meldt tochtgenoot Marlies ons groepje aan bij de vuurtoren van Schiermonnikoog. Het aantal boten en onze tochtplanning worden doorgegeven. Veiligheid voor alles. Zeekanoën is teamsport.

Van boei naar boei

Precies om half 1 zitten we alle vijf in onze boten, gereed voor vertrek. Tussen de vissersboten door varen we de havenmond uit. Daar staat een stevige stroming. Ik heb daardoor weinig tijd om op de natuur te letten. De steenlopers op de pier vallen me uiteraard wel op, evenals verschillende meeuwensoorten. Ons reisdoel is een kreek tussen de Kobbeduinen en Westerduinen, ter hoogte van strandpaal 11. Een afstand van ongeveer 12 km. (zie kaart). Kanoën op het wad valt niet te vergelijken met varen op binnenwater: je kunt niet zomaar elke koers gaan varen die je wil. Daarom hebben we alle vijf een kompas en een actuele zeekaart aan dek. We houden 20 graden aan (NNO) en zoeken onze eerste herkenningspunten: de groene boeien O1 en O3.

Het is nu opkomend tij. De wind blaast met 3 Bft uit het zuidwesten. We hebben wind en stroming op dit stuk in de rug.

Ik ben ff op vakantie



Dat zorgt voor een lange deining: golven van zo'n 40 centimeter hoogte dagen ons uit. Als je op het juiste moment aanzet, krijgt je kano een zet in de rug: surfen heet dat. Om je boot in een surf te krijgen, zijn timing en bootbeheersing erg belangrijk. Het is echt genieten wanneer het surfen lukt. De eerste kilometers schieten zo ongemerkt onder onze peddels door. Het zoute water loopt spetterend over de boten. Mijn mondvoorraad aan dek wordt van een zoutlaagje voorzien. Eenmaal aangekomen bij boei O7 in 'de Schildknoopen', geeft tochtleider Robert een koerswijziging op: 0 graden (paal noord). We kijken naar de skyline van Schiermonnikoog: vuur-



toren, watertoren, zendmast en natuurlijk de duinenrij. Ook zien we verschillende 'wolken' vogels, die zich verzamelen op de kwelders van Schier nu het hoog water wordt. Ze ballen samen en spreiden zich in de lucht; een geweldig ballet.

Eigen koers

Vanaf nu zijn er geen boeien meer en varen we over ongemarkeerd gebied. Hier liggen de zandbanken die bij eb droogvallen. Alleen kano's en boten met weinig diepgang kunnen hier veilig varen. De stroming zet ons naar het oosten weg. Zo blijven we keurig uit het Brakzandstergat. Dat is van 15 mei tot 1 september voor boten gesloten om de zeehonden rust te geven. Het vogelleven bestaat op dit stuk vooral uit overvliegende meeuwensoorten in allerlei leeftijden en ruistadia. Geleidelijk aan wordt het water woeliger: de golven lijken van alle kanten te komen. We zitten nu op het wantij. Hier botsen de aan beide kanten om Schiermonnikoog heenlopende vloedstromen op elkaar. Rustig doorpeddelen is het devies. De duinenrij van Schier nadert langzaam maar zeker. Nu komt het op navigeren aan, want we zoeken een kreek van ongeveer vijftien meter breedte tussen de Kobbeduinen en Westerdunen. Enkele honderden meters voor de kustlijn is de waterdiepte misschien dertig centimeter. Dat is lastig peddelen en onze kano's worden ook nog eens geremd door de eigen waterverplaatsing die op de waddenbodem stuit. Iets vroeger en we waren vastgelopen. Vlakbij de kust is het water dieper en kunnen we zonder problemen peddelen naar onze kreek.

Kanoën in de duinen

De zuidzijde van Schiermonnikoog bestaat hier uit kwelders: land dat normaliter droog ligt en alleen bij springtij en storm onderloopt. In de oostplaat van Schier zitten enkele krekken. Daarin staat bij hoge vloedstanden genoeg water voor een kano. Dat is vandaag het geval. We varen de kronkelende kreek in. De kwelders zijn groenpaars van kleur van de zeekraal (lekker!), lamsoor, zeeaster, zandraket en ogentroost. Steltlopers roepen ons aan alle kanten tegemoet: wulp, bosruiter, oeverloper, zwarte ruiter. Ook graspiepers en gele kwikstaarten zijn van de partij. Ondanks het wat bewolkte weer scheurt ook een atalanta voorbij. Tochtgenoot Cor meldt hier vorige maand een griel (!) te hebben gezien. Rustig varen we achter elkaar de kreek door. Kronkelend zoeken we de buitenbochten: die zijn het diepst. Na honderd meter zien we twee kleine zilvereigers. We kunnen ze mooi zien jagen. We laten ons uitdrijven maar komen uiteindelijk toch te dichtbij. Ze vliegen om ons heen (de gele poten zijn met het blote oog te herkennen) en strijken weer snel neer. De jachtijd is voor hen beperkt. Slingerend vervolgt de kreek zijn weg. Als ik een tijdje voorop vaar, voel ik me een ontdekkingsreiziger: het is niet te zien dat hier ooit iemand is geweest. Na ruim twee kilometer kunnen we niet meer verder varen: we staan aan de voet van

de duinen. In een kano! Uniek! We trekken de boten op de oever, pakken onze mondvoorraad en zoeken een plekje op een duintop. Hoewel onderbroken door de strandweg (onverhard) loopt deze kreek door tot op het Noordzeestrand. Bij extreem hoog water zou je dus door moeten kunnen varen!! Op de Noordzee staat overigens vandaag een stevige branding met mooie overslaande koppen. In de lunchpauze geniet ik met volle teugen van het prachtige uitzicht. Helaas heb ik geen camera of verrekijker bij me.

Terugtocht

Na drie kwartier genieten is de pauze om: wanneer we nu niet vertrekken, moeten we de boten slepen of zelfs dragen. We hebben nog wel tijd om op de terugweg van het vogelleven en kwelderlandschap rondom de kreek te genieten. De zilvereigers laten zich weer van dichtbij zien. Eenmaal op het wad blijkt dat we door moeten peddelen. De kano's lopen bijna aan de grond. Tien minuten later en het was lopen geblazen. Hoe vind je in zulk ondiep water de diepste plekken? Gewoon niet op de plaatsen af varen waar groepjes vogels staan. Het vogelleven op het wad komt nu echt op gang. Op verschillende plaatsen om ons heen vliegen grote groepen steltlopers in enorme slierten rond, op zoek naar de eerste droogvallende platen. Wij koersen 180 graden: pal zuid. Het zicht is minder geworden, we zien het Groningse vasteland als een grijze streep; boeien zijn niet te zien. De wind staat nu tegen de stroom in: dat levert korte spetterende golven op. Ondanks intensief speuren zien we geen drijvende 'voetballen', ofwel zeehondenkoppies. We hebben helaas geen tijd om rustig rondom zandplaat 'Oort' te varen. Daar liggen vaak twintig of meer zeehonden te rusten, is de ervaring van de Groningers. Na een half uurtje zien we de bekende groene boeien weer en houden we de windmolens van Lauwersoog aan. Kirrend vliegt een dwergstern laag over ons groepje. Ook noordse stern, grote stern en visdief zijn van de partij. Sneller dan gewild, maak ik me klaar voor de landing. Op onze vertrekplaats kunnen we niet meer uitstappen; het water staat te laag. Dat moet nu op een met basaltblokken bezaaid 'strandje' ten oosten van de havenmond. Alle boten komen gelukkig zonder schade op de wal.

Tijdens het omkleden blijft het genieten van de zeelucht en de voor de haven jagende sterns en meeuwen. Een prachtgezicht. En in de dagen erna denk ik met regelmaat terug aan deze tocht. Kanoën tot in de duinen: een prachtervaring.



Nachtvlinders rond de vakantiehut

door Louis van Oort

Een vakantie naar Wallonië in augustus is altijd een feest voor de dagvlinderliefhebber. Behalve natuurlijk als het slecht weer is. Gelukkig zijn er dan altijd nog de nachtvlinders waar je veel plezier aan kunt beleven. En daar hoeft je niet eens een uitgebreide lichtinstallatie voor op te stellen...

De zomer van 2007 was voor Nederland en België bepaald niet gedenkwaardig, of het moet zijn vanwege het natte, koude weer. In de tweede week van augustus was ik met mijn gezin twee weken op vakantie in de Gaume, een streek in het uiterste zuidoosten van België. Tevoren had ik mijn zinnen natuurlijk gezet op leuke kalkgraslandjes en mooie bossen. Maar door permanente regenachtigheid kwam het daar totaal niet van. Voor de enige dagvlinderlol van deze vakantie hoefde ik de camping waar we vertoefden niet eens af: tijdens een spaarzaam zonnig moment kwam ineens een fraaie sleedoornpage in de laurierstruiken naast de hut zitten. Op zich frappant, want in de twee weken ervoor had ik met Paul van Veen en Arjan Brenkman koortsachtig maar tevergeefs half Nederland afgezocht naar deze spectaculaire page.

Weinig dagvlinders dus, maar niet getreurd. Al de eerste avond dat we er waren, had ik de nachtvlinders opgemerkt die zich rond de buitenlamp van onze hut bevonden. Voorheen konden nachtvlinders me niet zo boeien. Althans, ik was er wat huiverig voor om me er goed in te verdiepen. Het waren zulke enorme aantallen verschillende soorten: het leek me onbegonnen werk om dat ook maar enigszins onder de knie te krijgen.

In de zomer van 2006 kwam ik erachter dat nachtvlinders determineren helemaal niet zo uitzichtloos is als het lijkt. Macronachtvlinders althans, want micro's blijven wél lastig. De insectenwerkgroep van de Natuur- en Vogelwacht Culemborg hield een nachtvlindersessie in natuurgebied de Put van Buren. Dick Groenendijk van de Vlinderstichting was erbij om tekst en uitleg te geven. Hij demonstreerde dat je vrijwel al die uiltjes, spanners en spinners goed op naam kunt brengen met de Engelse macronachtvlindergids van Waring & Townsend. En het goede nieuws was dat er snel daarna een Nederlandse editie zou komen, die niet alleen een vertaling en bewerking was, maar waarin ook extra afbeeldingen waren opgenomen van soorten die wel in Nederland en België voorkomen maar niet in Groot-Brittannië.

Uiteraard kocht ik in het najaar van 2006 meteen dit nieuwe standaardwerk, waarvan Dick zoals bekend een van de auteurs is.

Insectenbekijkpotje

Door een verhuizing en de eindeloze nasleep daarvan bleef de gids een jaar lang vrijwel ongebruikt, maar nu kon ik hem eindelijk eens echt testen. Daartoe had ik een probaat hulpmiddel. Enkele weken daarvoor was ik met mijn zoontje Marnix (6) naar museum Naturalis geweest in Leiden, waar ik een handig insectenbekijkpotje voor hem had gekocht. Een ruime, mét ingebouwde loep. Voor de duur van deze vakantie

Ik ben ff op vakantie



was dit potje echter door papa geconfisqueerd en dat pakte geweldig uit.



De vakantiehut met Marnix en Hannah én de beroemde buitenlamp.

De vlinders rond de buitenlamp lieten zich erg gemakkelijk vangen in het potje. Steeds als ik er eentje had gevangen, ging ik op mijn gemak aan de tafel in de hut zitten, om gewapend met gids en opschrijfboekje de vlinder op naam te brengen. Aanvankelijk was het wat wennen. Er staan immers ruim 1600 afbeeldingen van dik 900 soorten in. Maar net als met dagvlinders is de truc als eerste vast te stellen in welke familie een soort thuishoort, dat vergemakkelijkt het zoeken aanzienlijk. Verrassend snel had ik door hoe dat werkte, mede dankzij de heldere inleidingen bij de verschillende familiehoofdstukken in de gids. Maar ook doordat ik meteen voor de leeuwen geworpen werd, want de allereerste vlinder die ik ving, was in geen velden of wegen in de gids te bekennen. Het was een wat merkwaardig, driehoekig, bruin beestje met een snuitachtige uitstulping tussen de antennes. Niet te vinden uiteraard bij de wortelboorders, bloeddrupjes, slakruspen en wesplinders, noch bij de spinners, nachtpauwogen of eenstaartjes. Ook na het doorploegen van de enorme familie van spanners en kleinere families als tand-, dons- en beervlinders was ik er nog niet uit. En dat het geen pijlstaart was, zag ik zo wel.

„Zie je wel, dit is echt te lastig voor me, het lukt gewoon niet”, zei ik licht wanhopig tegen mezelf. Want ook bij de laatste familie, de uilen, dook het beest in het potje maar niet op. Tót ik op de allerlaatste bladzijde met vlinderafbeeldingen was aanbeland. Op pagina 338 rechts bovenaan, om precies te zijn. Daar stond mijn vlinder. Het was de bruine snuituil! Nu

weet iedereen die enigszins bekend is met de Nederlandse nachtvlinders dat dit een zeer algemene soort is, maar dat maakte mij volstrekt niets uit. Ik was namelijk enorm opgetogen dat de gids tóch werkte. Dit smaakte naar meer.

Gepuzzel

De volgende vlinder die ik ving, kon ik al vrij snel in de groep met spanners plaatsen. Die zoektocht naar de bruine snuituil had wezenlijk geholpen bij het vinden van mijn weg tussen de verschillende families. Na enig gepuzzel was ik eruit: dit was een vierbandspanner. Bij de volgende soort kwam de kwaliteit van mijn vangpotje goed van pas. De vlinder was wat gesleten, maar door het potje zo te draaien dat het licht van de loep optimaal op de vleugels viel, waren alle details perfect waar te nemen. Zo kwam ik erachter dat ik ditmaal een blauwbandspanner te pakken had.

De rest van de avond ving ik nog een groene blokspanner en een oranje dwergspanner. Daarnaast zaten rond de lamp nog twee hagedoornvlinders, die ik al kende en die ik dus niet hoefde te vangen. Om 1.00 uur hield ik het voor gezien, hoewel ik zo enthousiast was dat ik de hele nacht wel had door kunnen gaan. Gezien het feit dat ik rond 7.00 uur zeer waarschijnlijk gewekt zou worden door twee blèrende kinderen, leek me dat alleen niet zo'n goed plan. Maar ik wist wel dat ik dit de rest van de vakantie iedere avond zou gaan doen.

Elf avonden achtereen ving ik de vlinders rond de buitenlamp. Verrassend genoeg zat er vrijwel iedere keer minstens één nieuwe soort tussen. Ik kon de gids dus optimaal testen. En ik mag wel stellen dat deze tests glansrijk werden doorstaan. Elke vlinder die ik ving, kon ik uiteindelijk met behulp van de gids determineren, zelfs de flink afgevlogen exemplaren. Uiteindelijk leverde het een lijst van 25 verschillende nachtvlindersoorten op, waaronder zeldzame soorten als de gehoekte schimmelspanner en de groene korstmosuil. Kortom, met de dagvlinders werd het helemaal niets, maar desondanks had ik een onvergetelijke vlindervakantie. En misschien belangrijker nog: voortaan kan ik gewapend met gids en potje alle macronachtvlinders aan!

De Nederlandse bewerking van de Engelse nachtvlindergids van Paul Waring en Martin Townsend heet 'Nachtvlinders, veldgids met alle in Nederland en België voorkomende soorten'. Illustrator Richard Lewington heeft speciaal voor deze vertaling een aantal soorten toegevoegd die wel in de Benelux maar niet in Brittannië voorkomen. De Nederlandse bewerking is verzorgd door Mathilde en Dick Groenendijk en Jippe van der Meulen.

Het boek wordt uitgegeven door Tirion. ISBN: 10 90-5210-625-8.

Waarnemingen 10 aug. – 23 aug. 2007 Tintigny, België

Macro-nachtvlinders:

Braamvlinder (*Thyatira batis*)
Donker klaverblaadje (*Macaria alternata*)
Gele oogspanner (*Cyclophora linearia*)
Satijnstipspanner (*Idaea subsericeata*)
Vierbandspanner (*Xanthorhoe ferrugata*)
Blauwbandspanner
Gehoekte schimmelspanner (*Chloroclysta citrata*)
Schimmelspanner (*Dysstroma truncata*)
Hennepnetelspanner (*Perizoma alchemillata*)
Oranje dwergspanner (*Eupithecia icterata*)
Groene blokspanner (*Acasis viretata*)
Hagedoornvlinder (*Opisthograptis luteolata*)
Huismoeder (*Noctua pronuba*)
Zwarte C-uil (*Xestia c-nigrum*)
Witstipgrasuil (*Mythimna albipuncta*)
Schedeldrager (*Craniophora ligustri*)
Groene korstmosuil (*Cryphia muralis*)
Populierenuil (*Parastichtis suspecta*)
Hyena (*Cosmia trapezina*)
Haarbos (*Ochropleura plecta*)
Rood weeskind (*Catocala nupta*)
Stro-uiltje (*Rivula sericealis*)
Bruine snuituil (*Hypena proboscidalis*)

Micro-nachtvlinders:

Waterlelielindertje (*Cataclysta lemnata*)

Foto's
Louis van Oort

Nieuws van het bestuur



Even voorstellen

Mijn naam is Paul van Buchem. Sinds dit voorjaar ben ik bestuurslid van de NVWC. Hoewel ik een actief genietter van de natuur ben, ben ik nog maar kort lid van de vereniging. Met veel plezier neem ik nu deel aan de activiteiten binnen de vogelwerkgroep: excursies, roofvogeltelling, rivierentellingen. Af en toe klus ik ook op de woensdagmorgen. Veel te zien en te horen, een prettige sfeer en heel veel te leren van de echte kenners onder ons.

Omdat ook een vereniging de nodige bestuurstaken moet uitvoeren en vele handen het werk licht maken, heb ik me laten verleiden om deel te nemen aan het bestuur. Naast de inhoudelijke buitenactiviteiten zoals excursies, inventarisaties, tellingen voor de leden zelf, zijn de werkzaamheden van de NVWC ook van belang voor het beïnvloeden van de ontwikkelingen van de natuur in onze directe omgeving. Overleg met en advies aan de gemeente en andere bestuursorganen kunnen van invloed zijn op de natuurlijke leefomgeving. Graag wil ik daar een bijdrage aan leveren.

De precieze taakverdeling binnen het bestuur met de andere nieuwe bestuursleden moet nog worden vastgesteld, maar ik heb er zin in om actief te zijn binnen de NVWC.

NVWC-seizoen begint goed met picknick

Op zaterdag 1 september is de aftrap gegeven van het nieuwe seizoen van de NVWC. Vorig jaar de eerste versie van de picknick en nu het vervolg. Het was een gezellig vervolg, alhoewel de opkomst wat lager was dan verwacht. Ongeveer de helft van vorig jaar, bijna 20, lieten zich het eten goed smaken.

Het smaakte extra lekker omdat we heerlijk buiten in de Zump konden zitten. Trouwens een aantal leden had aangegeven het een leuk idee te vinden maar niet te kunnen vanwege andere afspraken (vakantie enzo). Het regelen was in goede handen van Gonda. Samen met Jaaike heeft zij ons voorzien van overheerlijk eten: Gonda de soep en het lekkers bij de koffie en Jaaike de hartige taarten en de sla. Yme Jan heeft ook nog een kleine bijdrage geleverd door koffie en thee te zetten. Het was om 5 uur 's middags verzamelen bij de Ketelvink. Even gingen er geluiden op om binnen te gaan eten maar die vonden geen weerklank. Dus met stoelen, tafels, koffiekannen en etenspannen naar de Zump. Ank kwam met de suggestie om beide soeppannen in een grotere pan mee te nemen. Dat was handig voor het eventuele morsen bij het transport maar was ook goed om de warmte van de soep te behouden. Immers je kreeg zo een dubbelwandige en dus min of meer een geïsoleerde pan. Tegen het klotsen hebben we geen houtje gebruikt.

Kwijlende koeien

Achterin de Zump, in het weiland tegen de N320 aan, hebben we ons genesteld. Het hek ging dicht zodat we niet lastig gevallen konden worden door zwervende koeien. Een beetje de omgekeerde wereld dus. Na verloop van tijd stonden de koeien inderdaad te kijken. Ze stonden te kwijlen maar ik weet niet of het eten de reden was. Eerst uiteraard de soep. En dat was het enige moment waarop de vleeseters aan hun trekken konden komen. Soep dus met de overbekende ballen. De rest was vegetarisch en uitzonderlijk lekker. Ja wat wil je als je Jaaike vraagt om iets klaar te maken. Toen was er koffie en thee met appeltaart. De appels kwamen uit de boomgaard in de EVA-wijk. Na het eten hebben Kars en Annette een wit doek neer gezet met een felle lamp ervoor (energie via een generator). Daarna was het genieten van nachtfladderars. Wat er gezien is, kan ik niet herhalen. Daarvoor zul je Kars of Annette moeten raadplegen. De pannen hebben we weer naar de Ketelvink teruggebracht. Immers de afwas moest nog worden gedaan. Die hebben we niet overgelaten aan de koeien als was de verleiding misschien groot.

De slotconclusie is: Een goed begin voor een goed jaar en dat houden wij er in.

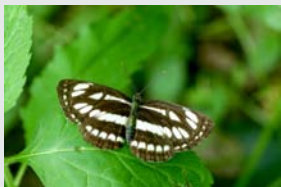
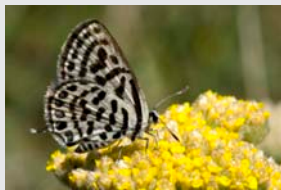
Yme Jan Bosma

Convocaties

Lezing Vlinders in Oost Europa

Vrijdag 19 oktober 2007

Plaats: Ketelvink,
Middelcoopstraat 1a,
Culemborg (achter het winkelcentrum Chopinplein)
Aanvang: 20.00 uur
zaal open: vanaf 19.30 uur voor een kopje koffie vooraf



Sinds de val van de muur gaan steeds meer mensen naar Oost-Europa op vakantie. Vreemd is dat niet, want er is daar nog bijzonder veel natuur te vinden. Veel delen zijn kleinschalig en doordat de boeren er nog extensief werken, wemelt het er van bloemrijke weiden, houtwallepjes en dus ook van de blauwtjes, kleine pages en parelmoervlinders.

Landen als Hongarije en Roemenië zijn al langer bekend als vlindergebieden, maar ook Bulgarije en Servië zijn de laatste jaren beter onderzocht en duidelijk is dat daar nog veel te genieten is voor liefhebbers van de natuur. Oost Europa is bijvoorbeeld nog een walhalla voor vlinders.

Tijdens deze avond zal Kars Veling u meenemen naar een aantal Oost-Europese landen. Hij zal vertellen over de vlinders, maar dat is niet los te zien van het landschap en de plantengroei. Het Aggtelek-gebergte in Hongarije met tientallen drinkende koningspages bij elkaar, de Roemeense bloemenweiden met oostelijk staartblauwtje, berghellingen bij Dragoman in West-Bulgarije waar het oostelijk boswitje, de lathyruszwever en het turks hooibeestje te zien zijn en ook het onbekende Servië, waar erg veel moois te vinden is, zullen aan de orde komen. Als u bezig bent met het plannen van uw vakantie dan kunt u op deze avond inspiratie opdoen.

Iedere vlinder heeft zijn eigen verhaal en de avond zou zo maar tot 12 uur kunnen duren, maar we hebben Kars gevraagd om rond tien uur af te ronden, zodat er voldoende tijd overblijft om hem nog vragen te stellen of om de meegebrachte topografische kaarten te bestuderen.

Iedereen is welkom, dus ook niet-leden van de NVWC.

Meer informatie:

Kars Veling

☎ 0345 531689 (karsveling@planet.nl)

Lezing 18 dagen natuur in Kenia



Vrijdag 16 november 2007

Plaats: Ketelvink,
Middelcoopstraat 1a,
Culemborg (achter het
winkelcentrum Chopinplein)
Aanvang: 20.00 uur
zaal open: vanaf 19.30 uur voor een
kopje koffie vooraf

Afgelopen zomer, van 1 tot 18 augustus bezocht NVWC'er Daniel Beuker met een groep van tien natuurliefhebbers Kenia. Onder leiding van een gids die al jaren in Kenia woonde, reisden ze rond in het noordwestelijke deel van het land. Met twee busjes werd de omgeving daar verkend en werd op zoek gegaan naar vogels, zoogdieren en andere natuur.

Het was daar het prille voorjaar, vergelijkbaar met februari hier en dat betekende dat de vogels prachtig in broedkleed waren en ook dat het er niet zo kurkdroog was als het er in andere jaargetijden kan zijn. Een van de gebieden die zij bezochten, was Lake Nakuru, een bekende pleisterplaats van flamingo's. Een schatting leverde het astronomische aantal van anderhalf miljoen flamingo's op, goed voor mooie roze plaatjes. In het regenwoud van Kakamega zijn onder andere drie soorten apen gezien en ook was het een zeer vogelrijk bos.

In die ruime twee weken hebben ze tijdens wandelingen, boottochten en safari's maar liefst 330 vogelsoorten en meer dan 40 zoogdieren gezien. Tijdens deze lezing zal Daniel er een aantal van laten zien, niet alleen met stilstaande plaatjes, maar ook met filmpjes.

Iedereen is welkom, dus ook niet-leden van de NVWC.

KNOTWERKGROEP NVWC

Het nieuwe knotseizoen 2007/2008 telt 5 snoeidagen en een reservedag. De data voor 2008 vindt u onderaan deze uitnodiging. Werk is er voorlopig genoeg want twee eigenaren hebben de werkgroep verzocht op hun terrein aan het werk te gaan. Het zijn plekken waar de werkgroep in het verleden al eens heeft gesnoeid.

Dit seizoen staat daarom op de agenda:

- Vervolg De Duinen te Beusichem
- De Bol/Rondeel langs de Beusichemse Dijk te Culemborg (minimaal 1 van de 2 aanwezige rijen)
- Pikse Boogaard langs de Beusichemse Dijk

De laatste twee plekken zijn dicht op de dijk en redelijk tot goed bereikbaar. De eigenaar van houtkachels en open haarden kunnen dus volop aan hun trekken komen.

Gestart wordt er op zaterdag 17 november en zaterdag 15 december op de locatie De Duinen aan de Lekdijk-Oost te Beusichem bij de familie Vernooij. Er zal verder gewerkt worden aan de lange rij knotwilgen in de uiterwaard tussen de twee boerderijen. De gemeente Buren is ontheffing gevraagd voor het stoken van het hout.

Op één van beide dagen zal naar verwachting ook de jeugdgroep van de NVWC komen helpen.

De locatie is te bereiken vanuit Culemborg door aan het einde van de Weidsteeg rechtsaf de Lekdijk te volgen voorbij Beusichem. Ongeveer 2 kilometer na de kruising met de Veerweg linksaf de afrit naar de boerderij volgen, aanduiding middels een bord met "De Duinen".

Voor gereedschap, koffie e.d. wordt op alle dagen in voldoende mate gezorgd. Zelf svp voor brood zorgen, denk aan kleding/laarzen !!! Alle werkdagen wordt er vanaf 9.00 gewerkt tot uiterlijk 14.00 uur. Wie slechts enkele uurtjes kan, is uiteraard ook van harte welkom. Indien gewenst is een plattegrond van de locaties op te vragen bij Harry van de Warenburg.

Wie twijfelt of gezien de weersomstandigheden de snoeidag doorgaat, kan na 7.30 uur contact opnemen met 06-49938988, of kom voor 08u30 naar de Ketelvink. Is vervoer gewenst dan vooraf graag contact met onderstaande personen.

Data 2008

De navolgende snoeidata kunnen vast in de agenda genoteerd worden:

Zaterdag 12 januari, zaterdag 2 februari, zaterdag 23 februari, zaterdag 8 maart reservedag.

Inlichtingen bij:

Harry van de Warenburg, Grondzeilerweg 9 ☎0345-514358 (h.j.m.van.dewarenburg@freeler.nl)

Wim Smits, Hoogende 8, Zoelmond, ☎0345 -501671.

Open ledenavond NVWC:

Nieuwe kansen voor natuur- en milieueducatie!

Maandag 10 december 2007

Plaats: Ketelvink,
Middelcoopstraat 1a,
Culemborg (achter het winkelcentrum Chopinplein)

Aanvang: 20.00 uur

zaal open: vanaf 19.30 uur voor een kopje koffie vooraf

Een van onze speerpunten van de NVWC is natuurvoorlichting of educatie. Hoe vertellen we zoveel mogelijk Culemborgers over de schitterende natuur in hun eigen omgeving en wat ze er zelf aan kunnen doen om dat te behouden en zelfs nog toe te laten nemen.

Het afgelopen jaar zijn we druk in overleg met een vijftal andere organisaties die in onze regio bezig zijn met het informeren van de mensen over natuur en milieu. Doel van dat overleg is om gezamenlijk nog meer te bereiken. We kunnen veel van elkaar leren en juist door gebruik te maken van de sterke punten van iedere organisatie krijgen we nog beter resultaat. Het gaat om de volgende organisaties:

- NME Steunpunt, waarin de NVWC ook deelneemt, dat projecten organiseert op de kinderboerderij, maar die ook veel materialen uitleent aan scholen in Culemborg.
- Fort Werk aan het Spoel, dat komend jaar zal starten met allerlei activiteiten op de schitterende locatie van het fort.
- Stadsboerderij Caetshage, waar binnenkort daadwerkelijk een boer actief zal worden, maar waar nu ook al allerlei groene projecten plaatsvinden en waar kinderen en volwassenen kennis kunnen maken met de boerderij en alles wat daarmee samenhangt.
- EVA Lanxmeer / Terra Bella, actief in de wijk Lanxmeer met het natuurvriendelijke beheer van de wijk en ook met het zoveel mogelijk kennis en ervaring over milieuvriendelijke leefwijze delen met anderen.
- Stichting Duurzaam Rivierenland, dat in Tiel en omgeving de Natuur- en Milieueducatie coördineert.

We hebben afgesproken dat we meer gaan samenwerken. Dat is natuurlijk een fantastische ontwikkeling want daardoor kan er veel meer, maar vooral ook veel beter worden gewerkt aan onze doelstellingen.

Deze open ledenavond willen we graag met zoveel mogelijk NVWC-ers bij elkaar komen om kennis te maken met die andere organisaties, maar vooral om samen te komen tot plannen voor de komende jaren. Wat kunnen we de komende jaren doen, hoe kunnen we gezamenlijk nog beter inspelen op onze eigen jeugdgroep de Green Rangers, op welke manier kunnen de zes organisaties gezamenlijk nog meer bereiken?

Kortom: als je wilt dat de komende jaren zoveel mogelijk Culemborgers worden betrokken bij natuur en milieu, kom dan op 10 december en denk mee!

Meer informatie bij:

Kars Veling

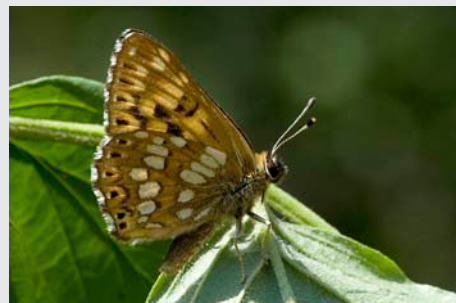
☎ 0345 531689 (karsveling@planet.nl)

Vlinderlibellenvakantiefotoopnaambrengavond

Woensdag 12 december 2007 (LET OP: GEWIJZIGDE DATUM!)

Plaats: Ketelvink,
Middelcoopstraat 1a,
Culemborg (achter het winkelcentrum Chopinplein)

Aanvang: 20.00 uur
zaal open: vanaf 19.30 uur voor een kopje koffie vooraf
Door: insectenwerkgroep



Dat schattige schorpioentje in de hoek onder de wastafel van het hotel ...
Dat stinkende kevertje op de vossendrollen in het Boheemse Woud ...
Dat zilverblauwe blauwtje hoog in de bergen...
Die grote libel die de tent in vloog bij Epe...
Die 827 dode en halfdode nachtvinders 's morgens in de wasbakken...

Schitterende dingen kom je tegen op vakantie. Dan neem je ook vaak de tijd om te fotograferen, maar thuis gekomen wil je er eigenlijk toch een naam op plakken. Nu, dat kan.

Op de jaarlijkse "vlinderlibellenvakantiefotoopnaambrengavond". Dan staat de beamer en laptop klaar om al uw plaatjes van insecten op groot scherm te tonen en samen met de aanwezigen en alle boeken die je maar kunt bedenken op naam te brengen. Ook planten en andere dieren kun je op plaat meenemen, maar we garanderen niet dat we daar de juiste boeken allemaal van bij ons hebben. Bij voorkeur de plaatjes meenemen op een memoriestick, maar ook afdrukken en hele fotoboeken zijn natuurlijk welkom. Als je naar hele rare en ver gelegen bestemmingen bent geweest, moet je even contact opnemen, want dan zoeken we ook uit die regio de vlinder- en andere boeken op. Trouwens, ook insecten uit ons eigen Kuilenburg worden met liefde van een naam voorzien.

We zijn benieuwd wat voor moois we dit jaar weer te zien krijgen en ook of we er weer al puzzelend uit zullen komen.

Informatie:

Kars Veling

☎ 0345 531689 (karsveling@planet.nl)

Enquête

NVWC Hemelvaartkampen



De afgelopen twee jaar zijn de hemelvaartkampen niet doorgedaan omdat er te weinig aanmeldingen voor waren. Was dit toeval of ziet men die kampen gewoon niet meer zitten? Om deze vragen te kunnen beantwoorden, vragen we iedereen de enquête in te vullen, ook mensen die nog nooit zijn mee geweest.

Vast bedankt!

1. Hoe vaak bent u mee geweest met een kamp van de NVWC?

- nog nooit
- eenmaal
- 2-5 maal
- 6-10 maal
- meer dan 10 maal

2. Bent u van plan om (nog een keer) met een NVWC kamp mee te gaan?

- Ja
- Nee, omdat

3. Waar hangt het van af of u (weer) meegaat met een kamp (maximaal 2 aankruisen)?

- De afstand vanaf Culemborg naar het kampterrein
- De kwaliteit van het onderkomen/de camping
- De andere NVWC-ers die meegaan
- De te verwachten natuurwaarnemingen die we kunnen doen
- De mogelijkheden om goed te kunnen wandelen en fietsen
- Of er ookandere dan natuurzaken in de buurt zijn (stadjes, zwembaden enzo)
- Anders nl.

4. Wat heeft uw voorkeur (nummer van 1 tot 3)?

- Een kamp in Nederland
- Een kamp in het nabije buitenland (Duitsland, België, Luxemburg)
- Een kamp in het verre buitenland (b.v. Frankrijk, Spanje, Italië, Scandinavië)

5. Welke prijs wenst u maximaal per persoon te betalen voor een kamp (normaliter van woensdagavond tot zondagmiddag)?

- € 40,-
- € 50,-
- € 60,-
- € 70,-
- Maakt niet uit (afhankelijk van wat ik er voor krijg)

6. BONUSVRAAG (dubbele punten!):

Welke tips wil je de organisatoren van de kampen meegeven?

-
-
-
-

Enquête opsturen naar: Middelcoopstraat 1a, 4102 CE Culemborg, of de antwoorden in een mailtje naar bestuur@nvwc.nl. U kunt de vragen ook downloaden vanaf onze website NVWC.nl en ingevuld mailen naar genoemd mail-adres.

Adressen

Contactadres:

Natuur-en Vogelwacht Culemborg
Clubhuis "De Ketelvink"
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
Triodosbank: 78.14.04.312
KvK te Tiel: 40156764
e-mail: post@nwwc.nl
website: www.nwwc.nl

Bestuur:

Kars Veling (voorzitter)
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
☎ 0345 - 53 16 89

Gonda Baard (secretaris)
Martinus Nijhoff 13
4103 WP Culemborg
☎ 0345 - 52 13 94

Yme Jan Bosma (penningmeester)
Wilgenboom 51
4101 WK Culemborg
☎ 0345 - 51 30 08

Algemene bestuursleden:

Daniël Beuker
Wilgeboom 13
4101 WJ Culemborg
☎ 0345 - 51 61 55

Paul van Buchem
Kastanjeboom 33
4101 VS Culemborg
☎ 0345 - 51 01 50

Saskia Janssen
Wilgenroos 12
4102 KL Culemborg
☎ 0345 - 53 28 98

Conradine de Reus
Havendijk 12-14
4101 AB Culemborg
☎ 0345 51 02 27

Stellen van vragen aan het bestuur
kan door te bellen of te mailen naar:
bestuur@nwwc.nl

Lidmaatschap en Contributie:

Nieuwe leden, adreswijzigingen en
overige veranderingen in lidmaatschap
kunnen worden doorgeven via e-mail
aan: Toine van de Laar, lidworden@
nwwc.nl of het postadres van "De
Ketelvink".

Betaling geschiedt per
toegezonden acceptgirokaart.
Lidmaatschap per gezin/adres €15,00
per jaar. Postlidmaatschap €20,00
per jaar. Opzegging minimaal een
maand voor het einde van het vereni-
gingsjaar.

Coördinatoren:

*Kampen, lezingen,
dia-avonden en cursussen:*
Kars Veling (*ad interim*)
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
☎ 0345 - 53 16 89

Vogelwerkgroep incl. Nestkasten:
Theo Boudewijn (*ad interim*)
Akelei 42
4102 JM Culemborg
☎ 0345 - 51 35 02

Plantenwerkgroep:
Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
☎ 0345 - 51 54 50

Insectenwerkgroep:
Rob van de Haterd
Burgemeester Verweijlaan 44
4191 XH Geldermalsen
☎ 0345 - 52 25 82

Vragen over insecten:
Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
☎ 0345 - 53 16 89

Knotwilgenwerkgroep:
Harry van de Warenburg
Grondzeilenweg 9
4105 HJ Culemborg
☎ 0345 - 51 43 58

Werkgroep Wintervoeding Vogels
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
☎ 0345 - 51 09 29

Tuin- en kluswerkgroep:
Frans Waroux
Irene Vorinkstraat 69
4105 JA Culemborg
☎ 0345 - 51 53 93

Begeleiding jeugdgroepen:
Wiel Rutten
A. Romein Verschoorpad 1
4103 VE Culemborg
☎ 0345 - 51 00 64

Contact-adressen:

Dierenambulance Vianen:
Jolande van der Klis
Postbus 390
4130 EJ Vianen
☎ 06-51 11 12 90
e-mail: jolandevanderklis@hetnet.nl

Kinderboerderij "de Heuvel"
Peter Brosky
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
☎ 0345 - 51 88 09

Steunpunt NME
Pauline Hoevenaars
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
☎ 0345 - 51 97 41
(dinsdag en woensdag)
☎ 0345 - 47 77 91
maandag t/m donderdag)
bezoek op afspraak
e-mail: nmecculemborg@wanadoo.nl

Diverse Natuurorganisaties:

Milieu:
Milieuklachten gemeente Culemborg
☎ 0345 - 47 77 94
(tijdens kantooruren)
Na kantooruren politie
☎ 0900 - 88 44

Klachten meldlijn gemeente Culemborg
☎ 0345 - 47 79 59

*Buitengewoon opsporingsambtenaren
Culemborg*
P. Brosky ☎ 06-46 36 27 47
J. de Kaper ☎ 06-46 36 27 12

*Milieuklachten en
informatiecentrum (MKIC)*
☎ 026 - 359 99 99

Veldpolitie:
(Werkhoven)
Den Hartog: ☎ 0345 - 55 15 58
(Cothen)
Vrieling: ☎ 0345 - 56 16 75
(Zeist)
Meldkamer: ☎ 030 - 692 48 24

*Algemene Inspectiedienst
AID groendes*
☎ 030 - 669 26 40 of
☎ 030 - 669 26 63

Gemeentepolitie
Triosingel 34
4101 XC Culemborg
☎ 0900 - 88 44

Vereniging Milieudefensie:
Postbus 19199
1000 GD Amsterdam

Milieudefensie Steunpunt Culemborg:
Frederik van Eedenlaan 30
4103 WB Culemborg
☎ 0345 - 53 30 97
e-mail: milieudefensie.culemborg@planet.nl

*Milieuwerkgroep
Noordwest-Betuwe:*
Harry van de Warenburg
Grondzeilenweg 9
4105 HJ Culemborg
☎ 0345 - 51 43 58

*Werkgroep Milieu
Geldermalsen:*
Henk ten Berge
Twee Morgen 16
4196 JT Tricht
☎ 0345 - 57 39 74

Milieuwerkgroep Buren:
Goof den Hartog
Kloosterlaan 15
4111 LG Zoelmond
☎ 0345 - 50 20 61

Informatie:

Clubhuis:
"De Ketelvink" voormalig "Ketelhuis"
op Terweijde.

Bibliotheek:
Boeken/verslagen/tijdschriften in
"De Ketelvink". Informatie en uitleen
woensdagmorgen of op afspraak
Telefoon: ☎ 0345 - 52 13 94

Het Vogeljaar:
Jaarabonnement door overschrijving
van €12,55 op girorekening van de
N.V.W.C., ondervermelding van
"Het Vogeljaar"

Verbandtas en -trommel:
Op excursie? Vergeet dan niet vanuit
de Ketelvink de linnen NVWC-rugtas
mee te nemen met EHBO-doodsjes,
instructies en belangrijke
telefoonnummers.
Iets gebruikt? Meld dit dan bij het
bestuur: bestuur@nwwc.nl,
☎ 0345 - 52 13 94

Inleveren vogelwaarnemingen:
e-mail: waarnemingen@nwwc.nl
Invulformulier te vinden op
www.nwwc.nl of via de speciale bak
in "De Ketelvink"

Vogelopvang:
Alle "wilde" zoogdieren en vogels,
die hulpbehoevend zijn kunnen, na
overleg, gebracht worden naar:

(tijdens kantooruren)
Kinderboerderij "de Heuvel"
Jan Kaper
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
☎ 06-46 36 27 12

(na kantooruren)
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
☎ 0345 - 51 09 29

Postadres redactie Hak-al:
Cocky de Groot
Valeriaan 49
4102 VG Culemborg
☎ 0345 - 53 38 60
e-mail: redactie@nwwc.nl



Indien deze Hak-al onbezorgbaar,
graag retour aan:

N.V.W.C.
Middelkoopstraat 1A
4102 CE Culemborg



AGENDA



<i>november</i>	12	maandag	20.00	Bestuursvergadering
	16	vrijdag	20.00	Lezing: 18 dagen natuur in Kenia
	17	zaterdag	9.00	Knotwerkgroep
<i>december</i>	10	maandag	20.00	Thema-avond; Nieuwe kansen voor de natuur- en milieueducatie
	14	vrijdag	20.00	vlinderlibellenvakantiefotoopnaambrengavond
	15	zaterdag	9.00 tot ca.14.00	Knotwerkgroep; vervolg: De Duinen te Beusichem
	17	maandag	20.00	Bestuursvergadering



5 november deadline kopij *Hak-al*

Kijk voor het laatste nieuws op www.nvwc.nl